

GORENJEJEC

Političen in gospodarski list.

Stane za Kranj z dostavljanjem na doma 4 K, po pošti za celo leto 4 K, za pol leta 2 K, za druge države stane 5-60 K. Posamezna številka po 10 vin. — Na naročbe brez istodobne vpošiljatve naročnine se ne ozira. — Uredništvo in upravnništvo je na pristavi gosp. K. Floriana v »Zvezdi«.

Izhaja vsako soboto
zvečer

Inserati se računajo za celo stran 50 K, za pol strani 30 K, za četrt strani 20 K. Inserati se plačujejo naprej. Za manjša oznanila se plačuje za petletno vrsto 10 vin., če se tiska enkrat, za večkrat znaten popust. — Upravištvu naj se blagovolijo pošiljati naročnina, reklamacije, oznanila, sploh vse upravne zadeve, uredništvu pa dopisi in novice. — Dopisi naj se izvolijo frankirati. — Rokopisi se ne vračajo.

Žrtve za žrtve.

«Pri nas se črn razgrinja mrak,
nebo zastira gost oblak
in zvezde ni nobene . . .»

Kakor sedaj, tako še niso nikdar znane krute sile pritiskale slovenstva. Stiskajo nas, a zatrti nas ne bodo. „Izginiti mora črni mrak, razblini ž njim so gost oblak in solnce nam zasine.“ Da se to zgodi prej, delajmo neumorno in žrtvujmo! Najlepša prilika za to bodi **ob obletnici naših žrtev**. Tedaj naj vsak, ki mu je pri srcu ohranitev našega naroda in njegove mladine, daruje kaj za družbo sv. Cirila in Metoda ali za Branibor. Te obletne rodoljubne zbirke naj se vrše po vsem Slovenskem. Darovi, žrtvovani plemenitim narodnim namenom, izklešejo najljepši spomenik našim žrtvam — srečnejšo slovensko bodočnost.

Slovenski Branik.

En košček avstrijske tragike.

II.

Delitev poljskega kraljevstva je utemeljila premoč germanske rase v Evropi. S to delitvijo je izginilo iz zemljeveliko slovansko kraljestvo s staro kulturo, ki se je razprostiralo od Vshodnega do Črnega morja. Obenem pa se je vstvarilo smrtno sovraštvo med Poljaki in Rusi, uničila se je politična moč poljskega kraljevstva, oslabila se je moč Rusije, največje slovanske države, in oviral se je njen razvoj. Na ruskem dvoru pa prevladuje

že od nekdaj in še danes nemški vpliv. Ta nemški vpliv vliva olje v ogenj, skrbi za to, da se ne ublažijo nasprotstva med Rusi in Poljaki, da ostane Varšava odprta rana na ogromnem ruskem državnem organizmu. V tistem trenutku, ko se ublažijo ta nasprotstva, ko se doseže sprava med rodnima bratoma, v tistem trenutku je zlomljena premoč germanske rase v Evropi in na njeno mesto bodo stopili Slovani. Zaradi tega v vsem novjšem slovanskem pokretu ni važnejšega dogodka, kot je neoslavizem, stremljenje po rusko-poljski spravi.

Avstrija že 40 let ni več predstaviteljica in nositeljica nemške moči v Evropi. Zaraditega tudi nima povoda, bati se neoslavizma. Nasprotno pozdravljati bi morala ta pojav. Kajti čimbolj raste moč in vpliv Berlina, tembolj pada moč in vpliv Dunaja. Kljub temu pa stoje naši vladni krogi še vedno na stališču preteklih vekov in starih predsodkov. Če slišijo naši dvorni svetniki v zunanjem ministertvu besedo: neoslavizem, ga takoj zamejajo s panslavizmom, po vsem telesu jih preleti kurja polt in v duhu vidijo muzika v visokih škornjih in z dolgo brado izprehajati se po dunajskem Ringu, ob Donavi pa vidijo kozake, ki napajajo svoje konje.

Ivanu Hribarju se je od vladne strani očitale, da je važen činitelj v neoslavističnem gibanju in zaradi tega nepatriotičen. Kdor stori kaj takega, dokaže, da stoji na stališču tistega veteranskega patriotizma, ki misli, da je tem intenzivnejši, čimveč se porabi črno-zolte barve in enakobarvna blaga, tistega zunanjega navideznega patriotizma, ki je dober za parado, za vlovitev kakenga križca, ki pa za državno življenje v naših realističnih časih in gospodarskih bojih nima prav nobenega pomena več.

Značilno za naše razmere pa je, da na tem stališču stoje še vedno naši odločilni krogi.

Iz tega vidika je presojala vlada vprašanje o potrditvi ljubljanskega župana.

Ni izključeno, da je k temu porazu nekoliko pripomoglo ne ravno srečno diplomatiziranje dr. Trillerja.

Brez dvoma je vlada s tem ukrepom močno ustregla našim klerikalcem. Prav gotovo je tudi, da tiči v tem koraku neko zdravilo za rane barona Schwarza. Predkone se je ustreglo s Hribarjevimi padcem tudi želji kakenga manever-general, kateri imajo pri nas v mirnih časih vedno prav, in napravilo se je veselje ljubljanskim kazimotom. Vendar vse to bi se lahko primerilo županu, katerega ima vlada potrditi tudi drugod, nekaj na tem vprašanju pa je specijelno avstrijskega in to je menda tudi poved, da to samonasebi ne veliko vprašanje zanima vso, ne le avstrijsko, ampak evropsko javnost.

Po bitki pri Sadovi je bila Avstrija za vedno vržena iz Nemčije. Nikdar več se ne povrne čas, da bi Avstrija bila voditeljica v nemških zadevah. To je zgodovinsko dejstvo, na katerem se ne da nič prenarediti in že pogled na zemljepisno karto nas uči, da je do tega priti moralo. Tragično za našo državo pa je, da se vladni krogi še danes ne morejo ali nočejo o tem prepričati. Baron Bienerth je najpridnejši Taafejev posnemovalec. Vsa njegova modrost tiči v tem: obdržati se za vsako ceno na krmilu. Višek tega sistema pa je, da vrine kakenga nemškega uradnika na slovansko ozemlje, kjer sicer krmi svoj želodec s pičle uradniške hrano, ostane pa vedno uradni mučenik, ker on ne razume ljudstva, ljudstvo pa ne njega. Ali pa je to v državno korist, na to v ministertvih ne misli živ kret.

PODLISTEK.

Pastir Jakob.

Spisal Josip Premk.

— Od božiča do pepelnice sem služil pri Mlarkarju, bog mu grehe odpusti, skop človek je: samo dva tolarja mi je dal. Od pepelnice naprej pri Slaparju — no, sedaj bo že jesen, nekaj sem že prislužil. Koliko bi bilo?

Tako je modroval in prešteval na svoje prste premožen pastir Jakob vrh hriba in gledal zalestno v dolino . . .

«Bog se usmili, revež sem bil, sem in bom! Ampak ženi bi se menda vseeno lahko, saj petnajst tolarjev bo — ako ne več! Lepo bi bilo, ako bi se ženi. Tisto Poklukarjevo Nežiko bi — je mrmral Jakob sam zase. Župnik menda ne bo branil, župan tudi ne, staršev nimam in Nežika je dekletce, da bi je bil človek do smrti vesel. Rekel ji bom, naj bo, kar hoče. Lepo življenje bi imela: jaz bi pasel pri enem gospodarju, ona pa pri drugem in na pašniku bi nama menda ne bilo dolg čas. — Ti, Nežika — bi dejal, — tako si čedna, kakor županova ovčka in bolj rad te imam, ko vse tele kravice. Hej! Pa bi se Nežika nasmejala glasno in veselo, takrat pa bi jo včepnil v lice in bi bil kar sam s seboj zadovoljen. Ej, lepo bi bilo in mora se zgoditi.»

Tako je sklenil pastir Jakob vrh hriba, da se bo oženil s Podklukarjevo Nežiko, hčerko sivo-

mašnega kajzarja, ampak skoro najlepšo deklico v vasi. In poleg tega sklepa je čutil v sebi celo sladko zavest, da ga Nežika ne bo odklonila, saj, kakor si je sama priznal, ni bil ravno napačen fant, — kaj tisto, da je z levo nogo nekoliko šepal, z desnimi očesom venomer mežikal, nekoliko slabo slisal — to so neznatne stvari, drugače pa je bil pastir Jakob čisto fant od fare, zakaj bi se torej ne ženi. Še v svetih sedmerih zakonih je nasvetovana ženitev in gospod je tudi govoril o drevesu, ki naj se poseka, ako ne rodi . . . Torej po božjih zakonih je dovoljeno, po človeških pa tudi ni prepovedano, saj žena, ako je človek ima, ni ravno taka nadloga; kaj tisto, če malo klepeče in ropoče, saj Jakob je bil itak precej gluh in je prav gotovo ne bo slisal.

Tako je torej zmodroval pastir Jakob, ki ni imel mnogo čez štirideset let in ko je gnil zvečer domov muhaste kravice, je bilo tako nekako mehko pri srcu, kot na veliko nedeljo zjutraj, ko je zajemal iz skleda kašnato »alelujo«. In nehote ga je obšla sladka zavest, kako bi se čudili po vsej fari, ko bi jo on — pastir Jakob, iz katerega je hotel že vsak smrkevce norce briti — mahal neke nedelje praznično oblečen z Nežiko proti cerkvi k poroki. Spredaj bi šel Pirhov Nace in igral na harmoniko, zadaj bi šli pa svatje, vsi praznično oblečeni, in župan, sam župan bi moral biti za starejšino, nihče drugi kakor on, ki ima precej pod palcem in kakor pravijo nekateri celo pod zemljo zakopane cekine. Tako bi bilo, ako se ne

vse lepše; potem pa ženitovanje: pogače in vino, meso in — potice — joj!

Pastir Jakob se je obližnil okoli ustnic in zapazil, da je že čisto pred vasio. Tako se je zamislil v rumene pogače, da ni vedel, kdaj je dospel.

Pogledal je tja čez vas proti Poklukarjevi hiši, ki je stala na koncu vasi.

Iz dimnika se je kadilo pod večerno nebo in na pragu je stala Nežika, rožasto ruto je imela na glavi in ves obraz ji je žarel v žarkih tonečega solnca. Jokelj jo je gledal iz daljave kakor svetnico in je bil prepričan, da se smehlja njemu . . . In takrat ga je obšla izkušnja, sam satan mu je moral udahniti: pomislil je bogaboječ Jakob, ki je spoštoval boga in vse svetnike, kar jih je v pratiki, razen tistih dveh psov, ki prorokujete hude dneve, — ta Jakob je pomislil, kako bi bilo, ko bo pripeljal Nežiko kot ženko v svojo kamrico. — Nasmehnil bi se ji ponižno in udano, kakor župniku, kadar mu da odvezo za vse grehe, pristopil bi k njej in ji položil prav nalahno roko — na koleni.

«Glej, Nežika,» bi dejal in prav nič bi ne jeceljal, — «glej, moja zlata piska, gospod fajmošter so naju zvezali pred bogom in pred ljudmi — kaj bi odlašala. Glej, otroke bova redila, bo že bog skrbel zanje, ako midva ne bova mogla, ampak braniti se jih ne smeš — to bi bilo zoper boga in zoper cesarja, oba rabita ljudi — prvi za milodare, drugi za vojake. In čedne otroke morava imeti, ne šepave in gluhe, kakor sem jaz, ampak

Kakor jelem sveže vode potrebuje Avstrija novih trgov, kjer bi oddajala svoje industrijske prideleke in odkoder bi se vršil uvoz živil. Že Bismark nam je pokazal pot na Balkan, ali naša politika skrbi za to, da se nam zapirajo meje naših sosedov, balkanskih trgov pa se polastujejo Nemčija, Italija in Angleska. Kakor jelem sveže vode potrebujemo simpatij balkanskih narodov, potrebujemo ljudi, ki poznajo razmere v balkanskih državah, ki imajo zveze s tamošnjimi veljaki. Po smrti Jurja Strossmayerja morda ni na avstrijskem jugu boljšega poznavatelja balkanskih narodov, kot je Ivan Hribar, ni ga imena, ki bi bilo v velikem slovanskem svetu tako znano kot njegovo, ni ga, ki bi tako poznal ljudi in razmere na Cetinju, v Belemgradu in Sofiji, bolje morebiti, kot avstrijski poslaniki, ki rezidirajo po teh mestih. V Italiji, na Francoskem, na Angleskem, v Srbiji, v Bulgariji, celo v Turčiji bi iskali takega moža, ter mu dali priložnost, da svoje izkušnje, svoje zveze porabi v korist celokupnosti; pri nas je to vzrok, da se ga odstrani, da tak mož ne sodi niti na stolico ljubljanskega župana in to v tistem trenutku, ko sklepamo z balkanskimi državami trgovske pogodbe. Naj Aehrenthalovi organi zatrjujejo se tako intenzivno, kako da Avstrija simpatizira z balkanskimi narodi, državnikom v Belemgradu in Sofiji bo vedno prišlo v spomin, da se Ivan Hribar zaradi svojega slovanskega mišljenja ni potrdil za ljubljanskega župana. In to je vzrok, da županska kriza v Ljubljani zanima mele avstrijske, ampak evropske časopisje.

«Slovenec» nima večje želje, nego da bi Hribar ne bil več ljubljanski župan. Tudi če se izpolni ta čedna želja, je Ivan Hribar s svojim življenjskim delom lahko zadovoljen. Potrjen ali nepotrjen ima zavest, da je s svojo energijo dvignil potresno Ljubljano iz razvalin in napravil iz nje eno najlepših, najmodernejših mest na jugu, zavest ima in te mu ne more kratiti niti zavist klerikalcev niti nemilost vlade, da priča in bo pričala o njem v Ljubljani vsaka ulica, vsak trg, vse prometne zveze, voda, luč, šole in dobrodelne naprave. Z njegovo nepotrditvijo je pokazala dunajska vlada z ozirom na Ljubljano grdo nevhvaležnost, z ozirom na zunanjo priliko pa veliko — neprevidnost.

Skrb škofjeloškega župnika za svoje ovčice.

Iz Šinkovčeve fare.

Našim čitateljem je gotovo še v svežem spominu konkurenčna obravnava, ki se je vsled prošnje župnega urada v Škofji Loki vršila v ondodni mestni hiši dne 22. avgusta t. l. Veliko vrišča in nejevolje je ta obravnava vzbudila v vseh škofjeloških faranih, župnik pa je doživel tako razočar-

lepe, kakor si ti, ki imaš tako mehko in belo koleno — kakor županova skuta. O ti prešmentana moja Nežika!

In potem bi ji dal desnico okrog vratu in bi jo cmoknil, da bi počilo, kot da je udaril kdo s plohom po mlaki.

Med takim premišljanjem je prišel Jakob do doma, kjer je napojil in zaprl živino v hlev, sam pa legel za hišo v travo in čakal, da pride fantovski čas...

Naposled so luči po vasi pogasile.

Takrat se je dvignil Jakob izza hiše in se napolil počasi proti Poklukarjevima. Ampak ni se malo začudil, ko je dospel do hiše svoje oboževane in ljubljene Nežke: koncem hiše je bila prislonjena k Nežikinemu, podstrešnemu oknu — lestva. Bistroumni Jakob pa si je seveda to razlagal sebi v dobro, češ, morda je pristavila Nežika lestvo nalašč zanj. Počasi je šepal od klina do klina in ko je prišel do vrha, je zapazil, da je v kamrici luč samo privita in na oknu neka zavesa. Priklonil se je in pogledal skozi špranjo, ampak — kar je videl takrat v kamrici na postelji... se v spodobni povesti povedati ne sme. Bulil je v grozodejstvo... z divjimi očmi, naenkrat se je pod njim nekaj zagugalo in z glasnim truščom je telebnil Jakob na tla: nekdo, ki je stal na straži za prijatelja, mu je prikrajal pot iz višav...

Drugi dan je stokal doma na slami, črne bule je imel po obrazu, mo, zvedel ni nihče zakaj, samo pastir Jakob, ki ni nikoli več mislil na zelnitev — je vedel za greh... ki se dogaja med mladimi ljudmi tudi v najbolj — rovtarski vasi.

ranje, kakršnega najbrž ni nikoli pričakoval. Boleti je moralo našega župnika v srcu, videvši proti sebi svoje lastne pristase, na katere se je vselej tako trdno zanašal.

Ko sme v našem listu o tem pisali in omenjali izid te burne konkurenčne obravnave, smo hkomcu dedali, da bo na podlagi te obravnave izdalo c. kr. okrajno glavarstvo v Kranju razsodbo na vsa tri prizadeta županstva občin Škofja Loka, Stara Loka in Zmizec. Sedaj so ta tri županstva o tej razsodbi obveščana in jim so torej odločevati, ali se bodo v teku 14 dni pritožili na c. kr. deželno vlado v Ljubljani ali ne.

Kaj bodo občinski odbori teh treh županstev ukrenili, seveda ne moremo vedeti. Vsekakor pa pričakujemo, da bodo brez ozira na levo ali desno storili potrebne korake, da obvarujejo svoje občane kolikor le mogoče nepotrebnih bremen.

Za danes hočemo škofjeloškim faranom priobčiti čim najkrajše, kaj je c. kr. okrajno glavarstvo razsodilo v tej, za njih tako važni zadevi. Med drugimi je citati v razsodbi tudi tole:

«1. Cerkveniku in organistu se določi plača v skupnem znesku 1220 K na leto.

2. V pokritje te vrste je porabiti v prvi vrsti one stalne dohodke, ki so že dosedaj služili temu namenu, namreč za mežnarja in organista določene dejanske doklade od pogrebov in porek, od ustanovnih mas, podružnic in končno domos bire.

Presto stanovanje cerkvenikovo v mežnariji h št. 40 v Škofji Loki mu ostane kakor dosedaj in se ne vračuni v dohodke.

Razloček med vsoto omenjenih dohodkov in pa vsoto določene plače 1220 K zavezani so škofjeloški farani prispevati, in sicer po zmislu § 36., zakona z dne 7. maja 1874, drž. zak. št. 50 in po določbah zakona z dne 31. decembra 1894, drž. zak. št. 7 potom doklad od direktnih davkov, izvzemši osebo dohodnino in plačarino, ki so predpisani v krajnem obsegu fare.

3. Ta razloček, odnosno primanjkljaj, določi za vsako leto posebej zastop farne občine, to so po ministrski naredbi z dne 31. decembra 1877, drž. zak. št. 5 iz leta 1878, odbori občin Škofja Loka, Zmizec in Stara Loka, v skupni seji in veže v to svrhu oskrbnitvo cerkvenega premoženja župne cerkve v Škofji Loki dolžnosti, predložiti izkaz vseh dohodkov cerkvenika in organista, to je onih vsled opravljanja njune službe sprejetih denarnih vsot, ki niso zgolj prestoveljne dajatve (napitnine itd.).

Zastop farne občine pa ima pravico v svrhu ugotovitve predloženega računa zaslišati tudi cerkvenika in organista samega v svrhu, da povesta, koliko so znašali njih dejanski letni dohodki.

4. Ugotovljeni primanjkljaj porazdeliti je med posamezne vfarane krajne občine po razmerju vsote v vfaranih vaseh, oziroma v vfaranem okolišu predpisanih direktnih davkov in mora biti potem skrb vsakega občinskega zastopa posebej, da določi doklade in izroči pravočasno donos doklade župnemu uradu v Škofji Loki.

5. Račune dohodkov cerkvenika in mežnarja položiti je vsake leto za dobo od 1. oktobra do 31. septembra, in sicer prvič 1. oktobra 1911 za leto 1910/1911, tako da se bo s 1. januarjem leta 1912 pričela pebirat doklada za eventualni primanjkljaj v dobi od 1. oktobra 1910 do 30. septembra 1911.»

To svojo razsodbo je c. kr. okrajno glavarstvo utemeljilo z razlogi, iz katerih posnemamo samo oni odstavek, ki se tiče načina, kako se je doslej plačeval cerkvenik in organist pri župni cerkvi v Škofji Loki.

Ta odstavek se glasi:

«Pri župni cerkvi v Škofji Loki sta nastavljena cerkvenik in organist s skupno letno plačo 1200 K in prestim stanovanjem v hiši št. 40 v Škofji Loki.

Doslej se je pokrila ta vsota iz tele stalnih, od župnega urada v Škofji Loki za leta 1904 do 1909 izkazanih dohodkov:

1. od pogrebov	72 K 56 v
2. » porek	17 » 90 »
3. » bire	16 » — »
4. » podružnic	47 » — »
5. od ustanovnih mas cerkveniku	51 » 60 »
6. » » organistu	16 » 02 »

skupaj tedaj 221 K 08 v

Primanjkljaj 980 K se je pokrival iz pokopalskih in raznih dohodkov, ki pa se, ker imajo

povsem drug namen, v te svrhe po zahtevi župnega urada ne bi smeli porabiti in se v bodoče tudi ne bodo več porabljali ter svojemu določenemu namenu odlegovali. Ker pa sicer tudi takih dohodkov ni več toliko, da bi zadostovali za pokritje omenjenega primanjkljaja, ni cerkvenemu predstojništvu nič drugega preostalo, kakor apelirati na konkurenčne faktorje.»

S tem, da smo najvažnejše odstavke te razsodbe priobčili v našem listu, menimo, da smo ustregli vsem onim, ki se zanimajo za stvar v prvi vrsti seveda vsem onim škofjeloškim faranom, ki bodo, ako postane razsodba pravomočna, doprinjali potom doklad na direktne davke k plači cerkvenika in organista v Škofji Loki.

Kaj se bo še vse razvilo iz te zadeve, bomo vernim in zvestim Šinkovčevim že poročali...

§ 1. državnega šolskega zakona.

Govoril na XXII. glavni skupšini Zaveze dne 7. avgusta t. l. v Novem mestu Engelbert Gangl. Dalje.

Znanstvena utemeljitev.

Od političnega komentarja, ki sem ga podal na podlagi sejhni zapisnikov državne zbornice k drž. šol. zakonu, oziroma k § 1. tega zakona, prihajam k znanstveni utemeljitvi naloge ljudske šole, ki jo vsebuje imenovani paragraf.

Dejal sem že prej, da je v tem paragrafu izrazen princip socialne pedagogike, ki stoji v nasprotju s pedagoškim individualizmom.

Nočem govoriti o svojem subjektivnem mnenju, dasi moram priznati, da je mnogim Rousseau, ki smatra kot najgenijalnejši zastopnik pedagogike individualizma vzgojo kot samosvojo, sebi sami služčo disciplino, bližji nego Pavel Natorp, zagovornik socialne pedagogike, torej discipline, ki ji je vzgoja le sredstvo v dosego namena, kakor ga izraza § 1. drž. šol. zakona.

«Rousseau pozna samo samo alternativo: človek ali državljani», pravi o njegovem «Emilu» Teodor Steiskal. «Prisiljeni, da se bojujejo proti naravi ali proti socialnim razmeram, se moramo odločiti, hočemo li vzgojiti človeka ali državljana, zakaj obojega ne moremo storiti obenem.» — Ravno to pa zahteva § 1. drž. šol. zakona. — «Rousseau se je odločil za prvo, njegov ideal je naravni človek.» Sam pravi: «Naravni človek je celota zase; on je numerična enota, absolutna celota, ki stoji v razmerju le sam s seboj ali s sebi enakim. Meščanski človek (državljan) je le ulomljena enota, ki drži s svojimi imenovalcem in katere vrednost leži v razmerju do celote, ki ustvarja socialno telo. Dobro socialne uredbe morejo človeku najhitreje odvzeti njegovo naravo, mu upieniti njegovo absolutno eksistenco, da mu dajo namesto te relativno ter njegov «jaz» prestavi v splošno enoto, tako da se vsak posameznik ne smatra več za enoto, ampak samo za del enote, ki je vidna samo še v celoti.»

Naravni človek, kakor ga hoče vzgojiti Rousseau, je mogoč samo, če ga popolnoma ločimo od človeške družbe in ga vzgojimo brez ozira nanjo, zakaj «vse je dobro, kar pride iz stvarniških rok; vse se pa izpridi v rokah človeka».

V Rousseauovem nazoru torej ne moremo iskati znanstvene utemeljitve celotnega § 1. drž. šol. zakona.

Tudi Ziller, ki ni še danes v Nemčiji brez vpliva, razlaga namen vzgoje tako, kakor se ne strinja z našo nalogo. «Vzgoja», pravi, «velja vedno samo posameznemu človeku kot takemu. Ona ga ne smatra kot člena neke gotove skupnosti, ki stoji v razmerju k družabni celoti.»

Taki nazori vladajo ponekod še dandanes. Ellen Keyeva pravi n. pr. v svoji knjigi «Stoletje otroka»: «Pustimo, da priroda mirno in počasi pomaga sama sebi, in glejmo samo, da obdajajoče razmere delo prirode podpirajo.»

V državnem šolskem zakonu taki nazori ne morejo veljati, zakaj ljudska šola ne more smatrati človeka kot posamezno bitje, ki ni v nobeni zvezi s skupnostjo in splošnostjo, zato ne moremo znanstvene utemeljitve § 1. drž. šol. zakona iskati v pedagoškem individualizmu Rousseauovem, ampak iskati jo moramo v socialni pedagogiki.

Pavel Natorp pravi: «Človek postane človek samo potom človeške skupnosti. Posamezni človek je pravzaprav samo abstrakcija, enaka atomu fizika. Človek ni z ozirom na vse, kar ga stori za človeka, najprej kot posameznik tu, da potem tudi z drugimi stopi v skupnost, ampak on brez te skupnosti celo ni človek.»

Friderik Schleiermacher piše: «Vzgoja naj izobrazbi človeka za posebne razmere različnih velikih življenjskih skupnosti, a obenem naj razvija v gojencu moč in svobodo, da bo deloval proti nepopolnostim.» Vzgoja je Schleiermacherju poglobljeno mladin v skupno življenje in izobrazba lastne narave individua.

Pestalozzi trdi: «Živeti, v svojem stanu srečen biti in v svojem krogu koristno postati, to je namen človeka, to je smoter vzgoje otrok. Zato je skrbna uporaba sredstev in potov, ki se z njimi vsak otrok v svojem položaju naravno in lahko dovede k spretnostim, mišljenju razsodnosti in vdanosti, s katerimi postane v svojem stanu srečen

in v svojem položaju koristim član družbe, temelj vsaki dobri vzgoji.

G. A. Lindner, naš znanec z učiteljskega govora: »Smoter vzgoje more biti le v tem, da čim bolj usposobi gojenca za poznejšo njegovo nalogo, ki jo naj ima kot človek in človeške družbe.«

Znanstveno utemeljitev § 1. drž. šol. zakona nam torej podaja socialna pedagogika, ki zahteva izobrazbo individua za skupnost.

A ker ni skupnost nič stalnega, nič neizpremenljivega, nič mrtvega, nego je skupnost gibljiva, rastoča, vedno snuječa množica, hrepeneča po izpolnitvi in popolnosti, zato se ne sme vzgojna naloga ljudske šole ozirati le na sedanjo skupnost, nego mora vzgajati otroka v ponositi zavesti, da bo kdaj poklican kot izobražen človek in kot enakovreden in enakopraven državljan dvigati razmere do boljših, plemenitejših oblik. Vzgoja ljudske šole je sredstvo do izpolnitve vsega, a izpolnitev vsega je naš vzor! (Odobranje.)

Dalje prih.

I. vseslovenski nar. rad. abiturjentski shod v Trstu.*)

Dne 26. in 27. avgusta je bilo zopet zbrano narodno-radikalno dijaštvo na svojem abiturjentskem shodu v Trstu. Zborovanja so se vršila v čitalniških sobah »Narodnega doma«. Dne 26. avgusta dopoldan ob pol 10. uri je otvoril shod g. abit. Lemač, razložil pomen shoda, se zahvalil za udeležbo in predlagal na to g. R. Trošta predsednikom, pod kojim predsedstvom so se vršila nadaljnja zborovanja.

Nato je sledil referat g. Gorčana iz Maribora: narodno-radikalna struja — kulturna struja. Predavatelj se je v svojih izjavah opiral predvsem na tri točke: narodno, socialno in versko. — Temu je sledil velebranim referat gospodične Mare Rusove: o slovenski ženi. Poslušalci so z velikim zanimanjem sledili referatu, v katerem je gospodična predavateljica očrtala razvoj in sedanje stališče naše žene. V resnici zasluži referat, da se ga v celoti objavi. V nato sledečo debato so posegli mnogi gospodje in dame in vsi so izrazili le eno željo, da bi složno dalje delovali k napredku slovenske žene. Daljša debata, oziroma sklepi so se prepustili zborovanju ženske sekcije, katero je sledilo drugi dan.

Ob 3. uri popoldan se je zopet pričelo ob 12. uri prekinjeno zborovanje in referiral je takoj g. F. Lapajne iz Idrije: naloge slovenskega tehnika. Referent je omenil v svojem predavanju stališče tehnika napram juristu, razlike njihovih nalog in zgodovino slovenskega tehništva. Podal je tudi žalostno sliko slovenskega gospodarskega in industrijskega položaja. Povdarjal je obenem velikansko potrebo inženirske organizacije in njene narasčajo klubov slovenskih tehnikov. Naloga organizacij, kakor tudi vsakega posameznika je študiranje naravnih sil, ne le v domovini, temveč tudi v celem jugoslovanskem teritoriju. V složnem vstrajnem in temeljitom delu vidi gospodarsko in industrijsko samoosvojitve, kot prvi korak k emancipaciji od nam sovražnih narodov in k dobri bodočnosti. V debato so posegli mnogi gospodje in dovršili še nedostatke tega referata.

Zadnje predavanje je govoril g. B. Štajmer iz Ljubljane: nova pota ljudske izobrazbe. Predavatelj je govoril v začetku tudi o ameriških in nemških knjižnicah ter izrekel željo, da naj se knjižnice preosnujejo po njih vzgledu, kajti one so mogočen faktor pri izobrazovanju naroda. V tozadnji debati je govoril gospod V. M. Zaler o reformaciji »Prosvete«, ki je imel do danes samo dvoje akcij v svojem delovanju, namreč knjižničarsko in predavateljsko. Vpeljati bi se morali knjižničarski in predavateljski kurzi, kateri bi omogočevali spretno vodstvo knjižnic in redno vršitev poljudnih predavanj.

Po končani debati je predsednik prečital resolucije, katere so bile soglasno sprejete in nato je bilo plenarno zborovanje zaključeno. — Drugi dan, dne 27. septembra so se vršila sekcijška zborovanja in sicer ženska in gimnazijško-realska sekcija. Stori se je mnogo, maložile so se naloge dijaštvu, katere mora rešiti tekom šolskega leta. Ne bodo pa ostali oni sklepi samo besede, kajti ne le akademiki in dijaki, temveč tudi ostala inteligenca je nesla od tega shoda trden sklep v svojem srcu: roka v roki, preko vseh zaprek in težav do lavorik zmage!

Isti večer se je vršil v Barkovljah pri Trstu prijateljski sestanek. Udeležili so se ga ne le sami udeleženci shoda, temveč posetili so mlade narodne delavce oni ljudje, katere lahko jemlje vsa slovenska javnost za vzgled delavnosti, to so tržaški Slovenci in Slovenke. Padla je marsikatera lepa, navduševalna beseda, segajoča v srce, bodisi od strani gospodov ali častitih dam, med katerimi naj omenimo samo velebrano gospo Pomikvarjevo. Zal prehitro je minil čas bivanja v Trstu, ločili so se morali gospodje abiturjenti in akademiki od obali sinje Adrije, od onega kraja, kjer so mladi abiturjenti prvič pokazali resno in vstrajno voljo do dela.

*) Ta članek je vsled preobilice gradiva parkrat moral izostati.

Dopisi.

Sokolska slavnost v Trzinu.

Veliko zletov in prireditvev ima beležiti letošnje leto sokolska kronika. Z gotovostjo pa se sme trditi, da je bila sokolska slavnost v Trzinu 11. t. m. za nas Gorenjce ena najpomembnejših — Trziški »Sokol« si je stavil lastni dom, v katerem nas je v nedeljo gostoljubno sprejel. V malem bratskem krogu se je vršilo to slavlje, brez hrupa, pa nad vse dostojno in prirčno.

Z opoldanskim vlakom sta dospela »Sokol« iz Kranja in Radovljice s prapori. Na kolodvoru v Trzinu so jih sprejeli bratje-domačini. S kolodvora so odkorakala društva proti »Sokolskemu domu«, kjer se je ob 3. uri začela telovadba. Prav lično telovadnico je občinstvo napolnilo do zadnjega kotička. Nastopili sta najprej dve vrsti trziškega članstva pod vodstvom bratov Dobrina in Jerška. Občinstvo je točnim izvajanjem na drogu, bradlji, konju in v skoku sledilo z veliko pozornostjo in ni stedilo z zasluženim priznanjem. Nato so sledile proste vaje s prapori, katere so vrle sestre »Sokolice« izvajale z veliko točnostjo. Tu pa moramo omeniti, da je opaziti med telovadkinjami samo hčerke priprostih delavcev — čast jim —, dočim se takozvani »boljši krogi« iz neznanih vzrokov ogibljejo telovadnice. To more izvirati iz le nepoznanja sokolske ideje. Upajmo pa, da nam pri prihodnjem izletu tega ne bo več treba omenjati in da opazimo tudi v tem oziru napredek. Proste vaje kranjskega in trziškega članstva (20 telovadcev) so bile pa malodane vzorne. Vsa ta izvajanja, kakor tudi lične skupine trziških članov in članic je občinstvo navdušeno pozdravljalo. Posebno pozornost in prirčno odobravanje pa so izzvale krasne vaje kranjske prve vrste na bradlji pod vodstvom načelnika brata Azmana.

Po telovadbi pa se je razvila v telovadnici popolnoma nepričljiva zabava. Mladina je zarajala in se krepčala ob paviljonih, pri katerih so z znano gostoljubnostjo stregle zavedne trziške gospe in gospice.

Nekoliko pred slovesom pa se oglasi k besedi brat R. Kušar. V živahnem govoru jedrnat orise razvoj trziškega slovenstva. Počeni z 1. 1890 se spominja rajnega Šimenca, kateri si je pridobil v takratnem času največ zaslug za početek narodnega gibanja v Trzinu s tem, da je osnoval bratno društvo. Velik napredek je opažati že po preteku enega desetletja. Cilj »Sokol« je razprostil nad Trzinem svoja krila, zavedajoč se svoje visoke naloge. Močnejši postaja in pričinja misliti na lastno streho. Nepozabno veje naš teden časom duh prvega slovenskega mecena Viljema Pollaka, ki je s svojo velikodušnostjo omogočil uresničenje te ideje. Manjkalo je le še krepke in vztrajne roke, da se je gradba zamogla pričeti. Tudi to je srečna usoda naklonila probujajočim se Tržičanom. Kdo je to? Nič drugi nego naš župni starosta Matija Marinko: kristalno čist značaj, jeklene volje in resnega dela in po svoji resnosti vzgled vsakemu telovadcu. On je, ki z dejanji in redko nesebičnostjo bodri trziške Slovence k napredku. V njegovo ime in v srečno bodočnost »Sokolskega doma« v Trzinu so ob sklepu govora zadoneli navdušeni »Nazdar« — klici.

Z lepimi spomini in opravičili mi nadami smo Gorenjci le prežgodej zapuščali ljube nam brate, ki so v boju za obstanek jasno dokazali, da v njihovih željavah rokah leži procvet narodnega življenja v nekdanjem tako nemškem Trzinu. J—ć.

Iz selške doline. Dejanja govore o političnem delu naših klerikalcev. Minule se ni dve leti, odkar se je vršila občinska volitev v Selcih. Kdor je bil navzoč, se lahko še spominja, kakšne goljufije so se godile od duhovniške stranke in da tako delo ne more biti Bogu dopadljivo, je dokaz, da si je Čočova in duhovniška stranka izvolila občinski odbor, izmed katerega je postal odbornik Franc Šuštar ubijalec svojega svaka. Ker sleparija nikakor ni Bogu dopadljiva, zato tudi izvoljeni občinski odbor ni mogel dobiti božjega blagoslova. Sad nepoštenega dela je Franc Šuštar, ki je ubijalec svojega svaka in tovarša občinskega odbornika. Tako so naši klerikalci, na videz pobožni, drugače hinavski in v srcu polni hudobije. Oj klerikalcev se tudi slisi, da Megušarja ni nič škoda in da se s tem strinja tudi ostali občinski odbor z županom Prevcem na čelu, je dokaz ta, ker se občinski odbor niti korporativno in ne po županu samem pogreba ni udeležil za svojim tovaršem občinskim odbornikom. Taki so ti klerikalci, ki vodijo umazano politiko v dolini. Osobito je bila dolžnost župana se pogreba udeležiti, toda nisi ga videl. To je jasen dokaz, da se od strani klerikalcev odobrava uboj poštenega Ivana Tuška, ki ni nikomur krivice delal na svetu, pač pa pokazal takoj v začetku svojega gospodarstva, da bode v korist človeški družbi. Namen klerikalcev je prikrivati uboj in zatajevati ubijalca. Še raztelesenje bi se bilo rado preprečilo, ako bi orožništvo intenzivno ne nastopilo. Kdor ima oči zato, da vidi, je na prvi pogled mogel spoznati na mrtvem Ivanu Tušku, da je bil ubit in da je bil večkrat s silo po glavi udarjen. Da ubijalec nič ni drug kakor klerikalec Franc Šuštarja, je vendar

jasen dokaz, ker je sam priznal, da ga je tepel. Ako se Šuštar izgovarja, da ga ni zelo udaril, temu menda sodišče ne more verjeti, osobito ker je radi teške telesne poškodbe Ivan Tušek izdihnil svojo blago dušo in zapustil dva mala otročiča, tretji je baje na potu. Tudi se tukaj govori, da Šuštar ne bode veliko kaznovan, ker ni nobene prave priče in da se je menda takrat udaril Tušek na glavo, ko je padel na tla. Kdo pa more to verjeti, da bi se človek, ki se od slabosti zgrudi na tla in sicer na mehko zemljo, tako udaril, da bi si razbil črepijo. Vprašamo, kdo more danes to verjeti, drugi kakor kak klerikalec, ki hoče prikriti uboj svojega pristasa; sodišče menda takim bajkam ne more verjeti. Dotično pričo, ki je bila edina poleg, se do danes še vedno pestuje in obsebi je umevno, da takorekoč sosed sosedu ne bode izdajal, dokler ni sila, da bi moral izpovedati, kako se je uboj vršil. Pijanost je slab izgovor, ker v takih momentih, kjer se ubija človeka, pijanost mine in človeka pretresa strah in groza. Tudi je pa Šuštar imel dovolj časa, da se je informiral pri dr. Peganu, kateri ga bode zagovarjal, kako naj odgovarja pri sodišču na stavljenja mu vprašanja. To so mnenja vseh pošteno mislečih ljudi in klerikalci naj nikar ne mislijo, da se mi za naše pristase ne bomo zanimali, ako nam jih pobijeje klerikalci. Pisalo se bode še veliko, ako bomo zasledili, da se hoče potlatčiti ubijalstvo. Dolžnost naša je potegovati se za svoje pristase. Klerikalci, nikar ne mislite, da bomo molčali, ako nas boste ubijali. Ivan Tušek sicer tiho molči v hladnem grobu, toda njegovi prijatelji mu ostanejo zvesti do groba. Zvest prijatelj pokojnikov.

Iz Kamnika. Trseglavovi nauki rode sadove. — Pretekle nedeljo popoldne se je imel tu vršiti občni zbor kamniške meščanske korporacije; ker pa se ni zbralo k občnemu zboru zadostno število opravičencev, se je vršil samo informativen shod, pri katerem seveda ne pride do sklepov, pač pa je hotel dati marljivi odbor poročilo o svojem plodomernem delovanju. Razume se, da tu ni manjkalo klerikalcev, pripeljali so s seboj celo samostanskega gvardjana in tajnika dekanove posojilnice, katera pa sta, ko se jih je poučilo, da po pravilih nista opravičena tu prisostvovati, čisto mirno zapustila dvorano. Poznata pač meje dostojnosti. Davčni asistent Maier, bivši liberalci in »producent« V. Benkovič pa sta se pričela takoj prepirati, posebno glasen je bil Maier, za kar sta dobivala zaporedoma stvarne in temeljite odgovore. Ti odgovori pa seveda niso bili povseči vsagavednemu Benkoviču in ker ni mogel na dan z nikakimi protidokazi, je, ko mu je pristal narodno-napredne stranke B. Logar povedal nekaj resnic — »resnica pa oči kolje« pravi pregovor — stopil Benkovič k Logarju ter mu prisolil zausnico, ki bo pa seveda precej draga, ker kakor čujemo, je naš pristal g. Logar celo zadevo izročil ljubljanskemu odvetniku g. dr. Trillerju. Prava sreča je bila, da g. Logar ni vrnil zausnice, ker nastal bi bil splošni pretep, pri katerem bi bila lahko uničena marsikatera eksistenca, kajti ljudje posebno pa naprednjaki so bili razburjeni do skrajnosti in čuli so se klici — »klerikalna olika« — »vun s pretapačem« i. t. d. Sicer so pa morali priti klerikalci k zborovanju z nekim gotovim namenom, ker kakor se je po shodu konstatiralo, je Benkovič že popoldne iskal — orožniške asistence!!! Čemu??? Dobil je seveda ni, ker oblastva vedo prav dobro, da napredna stranka nima pristavev, ki bi se hodili pretepavati na shode. — Daleč smo prišli! »Nasprotnika naravnost v srce« — po Trseglavu — to je sedaj katoliško-klerikalno načelo, katero se tudi vsespovsod ugotavlja. Kjer ne morejo klerikalci »požeruhi« do korita, tam naj se naprednjake čisto enostavno pobije. Toda tudi temu nasilstvu se bode prišlo v okom, za to bomo že poskrbeli. Klerikalna drevesa ne smejo zrasti do nebes.

Z Jesenjo. Govori se, da kliče gerenta Čebulja bržona, ki mu hoče dati v tiho premišljevanje pet dni prosto stanovanje. Čudno pa ni, da dela ta ugodnost gerenta nervoznega. Valed te njegove bolezni je provzročil, da mu je poleg drugih tudi g. obč. tajnik nenadoma pokazal »fige«. Ker je občinska pisarna glede higijene zelo zanemarjena, zato je moral g. tajnik imeti odprto okno. Čebulj pa je menda navajen premalo skrbeti za zdravje in je ukazal, da morajo biti okna zaprta. To je napotilo potrpljenja sitega g. tajnika, da je takoj zapustil pisarno. Čebulj si najbrž misli, da je svez zrak nepotreben. Kaj se bo še vse zgodilo, če bo še dolgo Čebulj v občini »obračal kozolce«.

Iz Kranjske gore. (Kurji junak.) Ker merodajne oblasti namenoma molče, moramo izpregovoriti javno o zadnjem viteškem činu sina viteza Kalteneggerja, ki se je dogodil predzadnji teden v Kranjski gori in ki o njem ogorčeno govori cela vas. Sicer bi tudi to pot molčali, toda različnih viteških činov od te strani imamo že preveč. Temu arogantnemu mladiču je prišlo na misel, da bi izkazal svoje junastvo nad kokosimi posestniki in trgovca Jakoba Koširja. Vzel je puško in šel na glavni trg pred cerkev, kjer so se kokosi slučajno pasle, in tam je brez vsakega vzroka jel streljati nanje. In posrečil se je viteški čin kurjemu junaku, ustrelil je dve do mrtvega, eno pa obstrlel. Sicer je g. Košir pošteno prebral levite kurjemu vitezu, toda odstopil je od tožbe pod pogojem, da plača

kot odškodnino 10 K v občinski ubožni zaklad. S tem izdoma pa ni zadovoljna javnost, ker ta slučaj se tiče tudi nje. Ker pa merodajne oblasti, po intervenciji raznih ženskih vedoma molče in bi se lahko pri prepotentnosti tega mladiča slični slučajji obnovili, zato jih vprašamo javno: Ali ima Kalteneggerjev fant orožni list, in če bi ga imel, katere postavbe mu dovoljujejo, da sme streljati pred cerkvijo na glavnem trgu, kjer je vedno največji promet ljudi in je le sreča, da se v tem slučaju ni zgodila težka nezgoda. Če imajo c. kr. orožništvo in druge oblasti odprte oči za vsako malenkost, takih slučajev pa vedoma nečajo videti, bomo primorani iskati si pravice sami. Svojega življenja hočemo biti varni. Dodatno k temu se še poroča: Bilo je menda v sredo, 24. avgusta t. l., ko je Kalteneggerjeva rodbina praznovala neko domačo slavnost. Zbrana je bila cela obitelj za smrekami, postavljenimi pred Cvitarjevo hišo na trgu pred cerkvijo. Nič nimamo zoper to, da se naš »velezaslužni« šolski referent odpočije tukaj od svojega »trudapolnega dela« ter hladi v tej senčici, ali da se je dotični večer na istem prostoru hajlalo pozno v noč (priče na razpogo), in to v hofratovi rodbini, tega kranjskogorski občani od našega častnega občana, viteza Kalteneggerja ne bomo požrli kar tjavendan, ker občina je slovenska, popolnoma slovenska. Če sta Kalteneggerjeva večja sinova, sedaj morebiti že častnika v rezervi, če je mlajši sin morda sedaj kurji junak in če je naposled sam Kaltenegger »hofrat«, tedaj mislimo, da to še ni nikak privilegij za hajlanje na javnem prostoru v občini, katerega je izključno slovenska. Gosp. vitez Kaltenegger, zapomnite si samo to, da se kranjskogorski Slovenci ne damo izzivati. — Letoviščarji in lastovke nas polagoma zapuščajo, ker sezona, katero je venčalo letos skrajno neugodno vreme, je končana. Z lastovkami vred nas je zapustil tudi dični kaplan, ki je imel tukaj menda dokaj vroča tla. Želimo mu srečno pot, a gospoda Bonaventuro prosimo, da naj nam pošlje vrednejšega naslednika, kateri ne bo hodil ponoči k dekletom vasovat in ne bo delal združb med občani, marveč gojil prelepe gosle: »ljubite se med seboj«. Seveda našim svétnikom je to zabranjeno...?! — Veselica, katero je priredila Ciril-Metodova podružnica in gasilno društvo se je kljub neugodnem vremenu dokaj dobro obnesla. Cistega dohodka je nad 300 kron, katerega pripade vsakemu društvu polovica. — Blizu se kranjski Sibiriji dolotrajna zima, katero pa upamo, da ne bomo prespali, marveč delali potom izobrazbe na to, da ostane Kranjska gora slovenska in napredna, in bodo resnične besede: »V hribih se dela dan!

Iz šenčurske občine.

V pondeljek je bilo, ko sem se opoldne z njive povrnil domov, kjer smo krompir kopali, ko mi moja stara z vso resnostjo pove: »Ti, Janez, Jarc iz Šenčurja ne mara biti klerikalcem za slavnatega župana in se je zopet odpovedal.« — »Ni mogoče, stara, saj so se okoli bahali, da ga imajo že na vrvi!« — »Če so se prav,« se odreže moja stara, »jaz pa vem, da jim je zopet figo pomolil in da jo to pot ne potegne več nazaj.«

Kar mi je pripovedovala moja žena, to so mi potrdili vsi drugi, da je lepa naša občina po zaslugi naših brihtnih klerikalcev zopet brez župana, da so klerikalci, ki so ga volili, tako jezni nanj, da ga še ne pogledajo več, pa tudi med seboj da se kavsajo, ker nimajo, navzlic vsemu zmageslavnemu vpiju, človeka, ki bi bil zmoten za župana, dasi bi bil pravzaprav vsak rad. Ker jih je pa ta vest tudi silno poparila, sem sklenil obiskati najglasovitejše naše klerikalne glavarje ter jih v svoji krščanski ljubezni nekoliko potolažiti, ker nesreča vsakega lahko zadene. Zraven pa sem imel tudi neko skrivno željo, ki je pa čitatelj v teh pogovorih sam lahko ugane.

Moj najbližji sosed je bil Martnjek v Šenčurju. Neko staro kobilo je ravno po stegnih drgnil, ko sem ga prijazno pozdravil. »Župana nimate, oče, župana,« sem napeljal pogovor. »E, kaj zato,« se moško odreže Martnjek, »saj sem jaz izza župana največ glasov dobil! Se bo že naredilo, žef!« In zadovoljno se je zopet zatopil v drgnenje suhih stegenj, v čemur pravijo, da je že od mladih nog mojster. Jaz pa videč, da mož me potrebuje tolažbe, se priporečim in grem.

Nato me nanese pot do njegovega prijatelja, klerikalnega agitatorja Liparja. Dobil sem ga ravno pod kamaričnim oknom, kjer je poizkušal, kako se najhitreje skozi smukne. »Ti Lipar,« ga nagovorim, »Ti, ki si podvzeten človek in si upaš de zajutrika devet nasadov premiatiti, povej mi no, kdo bo pa zdaj župan! Saj se je stari odpovedal, ali ne?« »Seveda se je, ta kneftra; no, pa po pravici povedano, jaz ga nisem nič kaj obrajtal in če bi bili le drugega imeli, bi ne bili njega nikoli volili.« — »A da nobenega sposobnega nimate, pravis?« — »O ne, tega pa nisem rekel,« se odreže Lipar, in se popraska za ušesi, »še v Šenčurju ga imamo in tu bo župan tudi ostal! Zakaj pa se mi še ponoči za našo stvar potimo? Velesovci ne smejo zmagati, pa je ven, ker ti še klerikalci niso!«

Poslovil sem se nato od prijaznega Liparja in šel v Srednjovas. Ko pridem do Kurnjekove hiše, vidim, da krmi piščeta in čedi burkle, ona pa strglja konje. »O, pozdravljen Kurnjek,« ga nago-

vorim, »kako je že kaj?« — »Bo že, bo že,« mi hiti pripovedovati in se poplašeno ozre proti stali, »veš, župana smo izgubili, župana!« — »A, župana,« se začudim jaz. »Kdo bo pa zdaj? Jaz sem za Srednjovas nekaj slisal, kaj pa kaj Ti praviš nato, Kurnjek?« — »Bi ne bilo napačno,« se odreže Kurnjek in oči se mu posvetijo, »toda pa ja me, Ivan?« — »Kaj Ivan! Kdo bo pa potem ljudi v živinskih vagonih po potih vozil, pa on bi bil župan samo za duhovne, a ne za kmetale!« — »Pojte, no, notri na en glazek brinjevca,« se oglasi nežen glas njegove žene iz konjske stале, jaz pa se zahvalim in jo mahnem proti Velesovem.

Ko grem mimo Dragarjeve hiše, vidim, kako streharji se popolnoma dobro slamo trgajo raz strehe in jo hite z opeko pokrivat. »Vi pa vendar delate škodo,« pravim streharjem. »Kaj še,« se mi odreže moško mlad poba, »županski kandidat pa vendar ne sme imeti slavnate strehe!« Hotel sem se poprašati, kje je Tone, pa med tem ga že zagledam na vrtu, kjer sta se z bikom za mlado junico tepla. Ker ga nisem hotel pri tem prijetnem opravilu motiti, sem se napotil dalje ter šel do znanega generala Sajovca, o katerem se pa še danes ne ve, čegav general da je pravzaprav. On pravi, da je klerikalen in je zato »Narod« ven vrgel ter se na »Slovenca« naročil, klerikalci pa z vso resnostjo trdijo, da ni ojih. Ponižno snamem klobuk in vstopim. Povsod celi kupi »Slovenca« še celo v stranišču. Sajovec pa sedi moško za mizo in kvarta. »En liter vina gor, Pepa,« ukažem ponižno. Sajovcu se na ta moj ukaz takoj zjasni lice in k meni prisede. »No, Sajovec, zdaj boš pa župan,« ga nekoliko pogladim. »E, kaj tisto,« se odreže Sajovec zelo dobre volje, »glavno je, da smo zmagali, kjer smo želi, tam je zmaga! Naša stranka in mi, to nekaj velja! Kar jaz rečem, to cela fara drži! In jaz rečem: iz Šenčurja ne bo nobeden več za župana! Če zadnjič ni moja veljala, ko sem rekel, samo iz Šenčurja nobenega za župana, bo pa zdaj veljala! Tam kjer sem jaz, tam je cela fara, zato pa v Šenčurju ne bodo več imeli župana, tudi mrtvega ne! Pa če bi prav mrtvega imeli, pa bi moral biti pri nas pri sv. Marjeti pokopan, a ne v Šenčurju!«

»Kdo pa bo zdaj pravzaprav, kaj misliš, Sajovec?«

Pri tem vprašanju se Sajovcu za trenutek zjasni lice in pravi: »V Šenčurju ga ni majka redila! Kaj bodo te šalobarde! Ali naj bo Lipar, ki družega ne zna kot mlatit nasade, če bi mu kdo držal! Ali morebiti Martnjek, ki so ga same muštake! Ali Kurnjek, da bomo potem županje mesto župana imeli? Kobilekar tako samo spomlad pride, da zelenjavo pohrušta, Breznos bo pa še kaj družega manjkalo kot županu, ne samo nosu! Drugih pa hvala Bogu ni v odboru, ki bi bili naše stranke, torej ne pridejo v poštev, ostane samo še Velesovo!«

»Tu sta pa Ti in Dragarjev Tone, kajne!« — »E, kaj bo Tone, ki še ene babe vkup ne spravi,« se odreže Sajovec, se pomenjivo nasmehe in si prižge dramo »Pepa še en liter, mi smo mi, kamor skočimo, tam pa zmagamo!«

Mejtem pa zagledava od Godelmana sem stopati dva moža. »Vidiš, se obrne Sajovec k meni, »tistile kmet, ki gre s tem gospodom, je Milač; le poglej ga, saj je naš mož, čeprav je do kolen ves v ilovici, od kolen gor pa v strdeni maščobi. Gospod je pa naš fajmošter Brešar, na cigar nasvet vsak pravdo dobi; včasih se še pogledala nisva, zdaj bi pa še bratovščino z njim pil, če bi se mi ne zdel nekoliko preneumen. No, pa on mene nuca, jaz pa njega, pa je! Najbrž gresta mene obiskat! Poglej, kako sem že avanziral, odkar sem klerikalec! Brž pregrne mizo, Pepa pa obrise klop.«

Mejtem pa prideta moža do Sajovčeve hiše in jo še ne pogledata.

»Ta prokleti vampež,« zarentači Sajovec, ko vidi, da se za njegovo hišo še zmenita ne, »kaj pa misli, da je, če ima črno suknjo! Še popoln človek ni, saj nima vseh človeških pravic!«

»Pa se mu le na frak obešaš!«

»A jaz? Prav čisto nič! Ali misliš, da sem kaj drugačen kot sem bil? Farja ravnotako ne morem živga videti, kot ga še včasih nisem. Samo to mi je žal, zakaj starega župana Arneža iz Luž nismo v odbor spravili, saj s temi mevžami ni nič!«

Videl sem, da postaja Sajovec čimdalje bolj jezen, zato plačam in grem.

»Pa še kaj pridi,« me povabi.

»O prav gotovo,« mu pritrdim.

Nato se napotim skozi Luže in Visoko domov. Na Lužah so ravno Arnežova mati na pragu stali in neko pismo brali, ko jo jaz mimo primaham.

»No, kaj pa berete, mati?«

»I, on je šel v sveto deželo po odvezo, ker je tu kot neklerikalen župan ni mogel dobiti, in tu mi piše, da so mu že vsi grehi odpuščeni in da je zvedel iz zanesljivega vira, da ga klerikalci zopet nazaj za župana žele.«

»Pa ja ne bo nazaj sprejel?«

»Kaj še? Kar so si skuhal, to naj pa pojedjo?«

Ko jo maham od Visokega proti Šenčurju, vidim, da se je splašilo par volov in jo udrla čez drn in strn. Na cesti pa je stal mož od enega cestnega roba do družega, mahal z rokami in kričal kot obnorel.

Ko pridem bližje, vidim, da je mož, pred katerim so se splašili voli, šenčurski organist Bricelj, tudi občinski mož, ker živi na občinske stroške in pa nemalo učen gospod, ki zna celo note brati. Vedoč, da ima on povsod pri klerikalcih prvo in zadnjo besedo — še celo v cerkvi — ga nagovorim, rekoč: »No, Bricelj, kaj meniš, kdo bo župan?«

Zaničljivo me pogleda od pete do glave ter pljune v roke.

»Kdo bo za župana, gospod Bricelj, kaj menite?«

Sedaj se mu je pa takoj razjasnil obraz. »Tisti, katerega bomo mi naredili,« se odreže moško.

»No, katerega boste pa naredili, ali bo Sajovec?«

»Kaj Sajovec, saj on ni naš mož! On gre samo radi osebnih zadev z nami, drugače je pa ravnotak kot je bil!«

»Ali bo Kobilekar?«

»Tudi ne!«

»Ali bo Kovač?«

»Kaj Kovač? Saj ne rečem, sposoben bi bil zelo, pa on je liberalec! Ta pa že ne!«

»Kdo pa bo?«

»Po pravici Ti poven, da sam ne vem, kdo naj bi bil! Vsaki se brani županske časti, toda, med nama rečeno, vsak bi bil rad! Samo tajnika bo moral vsak imeti, in to bo veljalo najmanj 1000 K na leto, in ti preklicani naprednjaki bodo potem proti nam agitirali, češ, klerikalci davke povečujejo. Po pravici povedano, malo sram nas je, da smo jo tako zavozili — da bi le starega župana imeli v odboru, potem bi še šlo!«

In organist je naredil mil obraz ter se žalosten poslovil; jaz pa sem šel pomagat loviti splašene vole, potem pa domov, odkoder bom še marsikaj sporočil. Volilec.

Loške novice.

Podružnica družbe sv. Cirila in Metoda v Škofji Loki je priredila v nedeljo, 11. t. m. popoldne v prostorih g. Atona Guzela lepo uspelo ljudsko veselico. Vse navzoče družbine prijatelje in podpiratelje je nagovoril jurist g. Pavel Miklavčič ter jim razložil in pojasnil blagi namen družbe in njeno delovanje za Slovence, ki prebivajo ob mejah naše domovine ter so v vedni nevarnosti, da jim njihovo dečo, njihov najdražji zaklad, potujčije in ugrabijo močnejši, nam sovražni narod. Za svoj izborni sestavljen govor je želel od vseh poslušalcev obilo pohvale. Domače telovadno društvo »Sokol« je poslalo na veselilni prostor svojo uzorno vrsto, ki je izvajala nekaj zelo lepih, toda težkih vaj na orodju. Občinstvo je očarano gledalo na pogumne telovadce in jim za točne in krasne izvedbe vseh vaj izkazalo svoje priznanje z navdušenim ploskanjem in glasnim »Na zdar«-klici. Nato se je razvila prav domača veselica s plesom, korijandoli, šaljivo pošto itd. Čist dobiček te veselice je bil v prid družbi. Vsem, ki so pripomogli do tako lepega moralnega in materijalnega uspeha, izrekamo našo rodoljubno zahvalo. Čudimo se le, da ni bilo mogoče g. podružničnemu blagajniku ustrediti prošnji prirediteljev, da bi sodeloval pri tej veselici. Baj, zato ne, ker mu predsedniška čast pri klerikalnem obrambnem društvu »Slovenska Straža« povzroča preobilo posla!

»Cigane« nameravajo igrati v naši »Narodni citalnici«. Kakor čujemo, se bo vsrila predstava prihodnjo soboto, 24. t. m. zvečer. Sodelovali bodo pri tej igri najboljšje moči. Na to opozarjamo že zdaj slavno občinstvo!

Novice iz Dobrave pri Podnartu.

Veselica, katero je priredila naša kmet. podružnica preteklo nedeljo, je vkljub neugodnemu vremenu jako poveljno izpadla. Posetilo jo je mnogo domačinov in tujcev, med katerimi smo opazili celo več Radovljčanov in drugih.

Burka »Eco urednik«, katero so predstavljali sami domači igralci, je nad vse pričakovanje dobro uspela. Odkrito povemo, da nismo pričakovali take dovršenosti od naših domačinov, ki so bili vsi razen enega šele prvič na odru. Zeleni bi, da nam še večkrat kaj pokažejo, saj bo to njim kakor nam v korist.

Naša kmetijska podružnica pa si je zopet opomogla z lepim številom kronic. Bo vsaj mogoče popraviti pot na Otoče, saj se nahaja sedaj že res v zelo slabem stanju.

Omenimo pa naj, da našemu preljubnemu župniku ta veselica ni bila nič kaj všeč. Misli si je pač, ker nisem jaz prireditelj, naj bodo pa le drugi zraven, saj bodo brez mene tudi lahke opravili.

Na praznik, dne 8. septembra pa se je naš Jože celo raztogotil na prižnici. Tako je udaril ob prižnico, da ga je kar roka zabelela. Zato jo je potem tako žalostno ogledoval. Mi, farani pa smo si mislili: Jože, zakaj toleš tako ob prižnico, si pokvaril boš še roko. Kdo bo pa potem razbijal mesto tebe. Zato i dveh punic, ki sta iz Marijine družbe izstopile, se pač ne izplača poškodovati rok. Torej pamet! Punic je pa še drugih dovolj!

Pa tudi dober pridigar je naš Jože. Včasih nam na prižnici mesto božje besede kar prične razkladati zdravniško vedo. Upamo, da dohtarjem se ne bo s tem napravil »ta velike« akode, čeprav je tako »studiran«.

V svojem izobraževalnem društvu, ki ga je ustanovil v ta namen, da bi nas se bolj neumne napravil, pa tudi nimamo največje sreče. Pred nekaj časa je celo ukazal nekemu meštru, da mora dati svojega pomočnika stran, ker se ne more dotični izobraževalno društvo vpisati. Misli si je, če ga da stran, bo pa brž naš. To vse se pa ni in se ne bo zgodilo tako kmalu, če se prav trikrat na glavo postavi.

Priporočamo pa mu, naj dobro pazi na člane svojega društva, da se mu še ti ne bodo skujali kot omi dve »marinarici«, zaradi katerih bi si kmalu roko pokvaril.

Za danes upamo, da smo povedali zadosti. Ako bo potreba nanasla, povemo še več. Gradiva imamo dovolj. Če ga nam pa zmanjka, ga nam bo pa že Jože preskrbel. Kajne!

Eden izmed porednežev.

Gospodarski del.

Travnjski mojster. Pri deželni odboru kranjskem se sprejme travnjski mojster s plačo 1600 K in z aktivitetno doklado 504 K na leto ter s pravico do normalnega napredovanja, kakor se definitivno namesti. Prosilci za to službo vložijo svoje prošnje, katerim je priložiti krstni in domovinski list, pravnostno izpričevalo, izpričevalo o šolski izobrazbi, o fizični in strokovni usposobljenosti do 15. oktobra 1910 pri deželnem odboru. V prošnji je povedati, če in kako je zadostil vojaški dolžnosti.

Tečaj za uporabo sadja priredi kranjska kmet. šola na Grmu od 26. do 31. t. m. Ta tečaj je posebno priporočati našim gospodinjam in gospodarjem-sadjerejem, katerim je namenjen. Natančni spored je objavljen v dnevnikih. Zglasiti se je do 19. t. m. pri ravnateljstvu kmet. šole na Grmu.

Lev po sorški dolini ozir. polju obeta biti letos bogat na zajcih, jerebicah in fazanih. Ker so levi prišli letos večinoma v domače roke, naj naši ljudje ne trpe, da bi hodili po deželi ob medeljah nemški hajlovci divjačino streljati in po gostilnah rogovilit, kakor se je godilo to n. pr. vsako leto v Medvodah in na Posavju.

Kaj bo letos z ajdo? Letošnje poletje je za nekatere poljske pridelke v sled pomanjkanja gorkote, deževja in nestanovitnega vremena skrajno neugodno. Med drugim trpi mnogo tudi ajda, ki ne more zoreti. Pritožujejo se pa tudi čebelarji, ker nima žival paze.

Letina na Ograkem znaša po uradnih podatkih: 50 291.900 met. stot. pšenice, 14.503.300 rži, 13.847.700 ječmena, 10.501.700 ovas, 48.356.016 koruze in 46.845.900 met. stot. krompirja.

Tedenaki sojem v Kranju dne 12. septembra 1910. leta. — Prignalo se je: 140 glav domače goveje živine, 150 glav bosanske goveje živine, 36 glav goveje živine hrvaške, 4 domača teleta, — hrvaških telet, 157 domačih prašičev, — hrvaških prašičev, 25 domačih ovac, — hrvaških ovac, — koz, — buš in — bosanskih volov. — Pitani vol 100 kg 64—68 K, na polovico 100 kg 58—60 K, za pitanje 100 kg 52—54 K, kumerni 100 kg 36—40 K. Pšenica K 10—, prosa K 7—, rž K 7-50, oves K 7-50, ajda K 7—, repno seme K —, fižol ribničan K 14—, mandalon K 14— koka 15 K, krompir K 2-50 za 50 kg.

V Kranju, dne 17. septembra 1910.

Nekaj deželnih zborov je že sklicanih. Dne 19. t. m. se snide deželni zbor za Šlezijo, dne 20. deželni zbor za Nižje Avstrijsko, Salcburško, Štajersko, Koroško in Predaljsko, dne 22. za Galjsko, dne 28. za Gornje Avstrijsko. Ostali, med njimi kranjski, se skličejo pozneje.

Delegaciji se menda skličejo okrog božiča, da dovolita provizorij. Redno zasedanje bo pa šele dne 9. januarja 1911. — Skupna ministrstva sestavljajo sedaj proračun za 1. 1910, ki se predloži delegacijam. V tem proračunu bodo tudi postavke za nove ladje. Kakor se v ogrskih političnih krogih zatrjuje, poda vojni minister izjavo, iz katere se lahko povzame, da se dveletna služba za sedaj opusti radi prevelikih stroškov.

Državni zbor bo baje sklican krog 8. ali 10. novembra. Zasedanje bi trajalo dva tedna. Rešil bi se proračunski provizorij za prvo četrtletje 1911 in nekatere druge točke.

Velikanski shod slovenskih železničarjev se je vršil 11. t. m. v Pragi. Navzočih je bilo nad 5000 zborovalcev. Ostro so protestirali proti zastopavljanju in preganjanju slovenskega uradništva.

Spravna pogajanja na Češkem. Češki višji deželni maršal princ Lobkovic je sklical pravno konferenco na torek, 20. t. m.

Srbija si namerava v Parizu izposoditi 100 millionov za vojaške potrebe, za železnice in za pokritje proračunskega deficita.

Znamenito slavlje v Srbiji. V Varvarinu ob srbski reki Moravi bo 18. septembra velika slavnost na spomin bitke na varvarinskem polju, ki

se je 18. sept. 1810 tam vršila. 7000 Srbov pod vodstvom Črnega Jurja, deda sedanjega kralja Petra, in 700 Rusov pod vodstvom grofa Orurka je takrat premagalo 45.000 mož broječo turško armado in osvobodilo Srbijo izpod turške jarma. Odkril se bo spomenik padlim srbskim in ruskim junakom. Slavnosti se udeleži tudi kralj Peter.

Aneksija Sandžaka po Črni gori. Iz Cetinja poročajo „Politiki“ v Belemgradu, da se v dvornih krogih v Cetinju govori čisto odkrito, da Črna gora anektira v kratkem ves „novopazarski sandžak“ in „prizrensko nahijo“. Turčija baje po intervenciji Rusije nima nič proti tej aneksiji, še toliko manj, ker jej je Rusija nekoč obljubila za to dobre kompenzacije; dalje, da je privolila tudi že Avstro-Ogrska, ki da je s Črno goro dogovorila vojno pogodbo; tudi Bolgarija se temu nič ne protivi, ali zase zahteva svobodne roke v Macedoniji.

Umetnost in književnost

Književno obvestilo. Koncem avgusta 1910 je izšlo »Dopolnilo civilnopravnim zakonoma za leto 1906—1910«. Urednik dr. Volčič pravi v svojem predgovoru: Po letu 1906, ob katerega koncu je izšel IV. zvezek »Pravnikove zbirke«, so se nekateri predpisi dotične snovi premenili, premanogi po odločbah višjih sodišč pojasnili ter so se v rečni knjigi našli še nekateri moteči tiskovni pogoški. Dasi je od vsega natisa knjige preostalo le še malo nad dvesto izvodov, vendar pri naših razmerah ni upati, da se skoro zvedejo, še manj pa, da se more v doglednem času izdati njen drugi natis. Zato sem v soglasju s društvom »Pravnik« uredil dopolnilo, ki naj knjigo z drugimi objavami vred, ki jih je društvo medtem izdalo — (nova odvetniška tarifa, jezikovni zakon za Dalmacijo) — popolni po sedanjem stanju v vseh zgoraj označenih ozirih. Novi kupci »Civilnopravnih zakonov« dobe »dopolnilo« in medtem izšlo omenjene objave vezane v eni knjigi, drugi si jih lahko nabavijo posebej, upam, da vsem nadomeste novo izdajo navedenega IV. zv. zbirke. Dostavljamo, da je v »Dopolnilu« krog 200 novih odločb višjega sodišča. Dopolnilo se za ceno 1 K 20 vin. dobiva po vseh knjigarnah in pri uredniku (v Novem mestu). Pri tem je dobi brezplačno, kdor obenem pri njem kupi tudi V. zvezek (Zemljiškoknjžne zakone à 6 K) ali VI. zvezek (Predpisi o nespornih pravnih stvareh à 7 K) ter za poštnino dostžeje 6 vin.

Godovi prihodnjega tedna:

18. Jožef Kupertin, Sokolica; 19. Janužij, Smiljka, Vitodrag; 20. Evstahij, Surana, Radobulj, Prija; 21. Matej, Blagoslav; 22. Mavricij in tov., Emeran, Celimir, Miloslav; 23. Tekla, Slavna, Jelasin, Vladimira; 24. Mar. Dev. rez. ujet, Sadiovoj, Struja.

Novičar.

P. n. naročnikom. — Opozarjamo naročnike, ki se niso plačali naročnine za tekoče leto, da se nagiblamo že proti koncu leta. Prosimo, da poravnajo naročnino čim prej. Pridejane so bile položnice. — List ustajimo vsem onim, ki bi se mudili s plačilom.

Odbor zaupnikov narodno-napredne stranke je sklican na dan 25. septembra ob 10. dopoldne. Zboroval bo v mali dvorani Narodnega doma.

Premenačni koncert. Danes zvečer koncertuje godba kranjskega gasilnega društva ob 8. uri zvečer na glavnem trgu.

Koncert orkestra »Sloga« v Kranju. Preteklo soboto je priredil naš domači orkester koncert v prid tukajšnemu »Sokolu«. Pod spretnim vodstvom g. Zga Polacka je uspel koncert v splošnem prav zadovoljivo. S ponosom sme orkester gledati posebno na krasno izvajano overture »Pesnik in seljak«, ki zahteva prav rutinirane igralce. Zato se tem lažje oprostimo netočnosti, ki se je po nesreči vrnila v »Presto« potpurija iz Don Juana. Vse ostale točke so pa uspele tako izvrstno, kakor smo to od »Sloga« že vajeni pričakovati. Nekateri točke se občinstvu ugajale tako, da so se morale ponoviti. Bil je to eden najdovršenejših koncertov tega poletja. Stavili smo na »Slogo« velike nade. Izpolnile so se nam in zato si upamo stavljati sedaj še večje. Ostre obsodbe pa zaslužijo nekateri, ki se o vsaki priliki znajo pritoževati glede prereditih koncertov, kadar pa so, jim obrnejo hrbet. Tako postopanje se mi zdi docela netaktno. Koncert se je vršil v prid »Sokolu«. Navzoče člane »Sokola« bi pa lahko sesti na prste. Ne mislim s tem žaliti brate televadce, kateri so morali ravno v tem poletju nad svoje moči trčevati. Povprašujem tu le po onih osebah, katerim mora biti v prvi vrsti skrb za povzdigo takih prireditelj, katere nele v narodnem, ampak tudi muzikalnem oziru zaslužijo častno udeležbo. Vle »Sloga« pa vspodbujamo, da se ne dade premočiti zasplosti in muzikalni nezrelosti nekaterih, ampak da vtrajajo pri svojih idealih še nadalje. Upamo, da se v bodoči sezoni še vidimo pri tako krasno uspešnih koncertih, kot je bil zadnji. O.

Meso se je te dni v Kranju podražilo za 6 vinarjev.

Kranjska gimnazija stoji letos 326 rednih učencev in 15 hospitantov. Število učencev se je od lanskega leta pomnožilo za 21.

Železni most čez Kokro pri Kranju je tako slab, da se je vsak čas bati, da se prelomi. Odkar vozi čezenj Zabret-Hutterjev avtomobil — pravijo poznavalci — da mora tudi najpogumnejši človek strepetati na sredi mostu, če te sreča kak težko obložen voz. Bati se je, da se prejalisej ne pripeti kaka velika nesreča, ako se ne bo kaj ukrenilo v tem oziru.

Potrjen deželni zakon. Cesar je potrdil v deželnem zboru kranjskem sprejeti zakonski načrt, s katerim se dovoljuje deželnemu odboru, da sme postaviti pri savskem mostu v Radečah mitnico.

Predsedstvo »Gledališkega društva« na Jesenicah naznanja, da odveri društvo letošnje sezono z D. A. Guenerovo dramo »V dolini«, ki je pred dvema leti krasno uspela na ljubljanskem odru. Snov je vzeta iz katalonskega življenja in predločuje odnose med ošabnim in oblastnim gospodarjem ter njegovimi posli. Za prihodnjo sezono so pristopile že iz prejšnjih predstav znane moči in poleg tega se je predsedstvu posrečilo dobiti nekaj novih, jako dobrih igralcev in igralk. — Z otvoritveno predstavo »V dolini« se poslovi od nas priznani igralec g. France Pretnar, ki je slavnemu občinstvu znan iz prejšnjih iger raznih društev. Njegove večje vloge so bile: Kovač (Na smrt obsojeni); Erasm (Za pravdo in srce), Mirko (Miklova Zala), Kaplan Zigorški (Mladost), Ivan (Mati) in poleg tega še mnogo drugih večjih in manjših vlog. Sedaj se poslovi s »Sebastjanom«, a uverjeni smo, da bo naše občinstvo vzelo pri tej predstavi prestrno slovo od našega junaka in ga ohranilo v vednem spominu.

Draginja je tista stvar, ki zanima in vznemirja danes prebivalstvo po vsej državi. Dannadan so shodi povsod, vse zahteva resnih korakov za ublažitev strahovite draginje. Zlasti občinstvo taisto ravnejši sloji. Ukreniti bo treba tudi pri nas na Gorenjskem kaj. Naj se zganijo tisti, ki so poklicani v to.

Afera Kleindienst-Praprotnik pred sodiščem. Kakor smo že poročali, toži zdaj tudi državno pravdnstvo radovljskega Kleindiensta radi pregreška malomarne usmrtilne hranilničnega uradnika »Sokola« Praprotnika pred deželno sodnijo. Zanimiva razprava o tem slučaju, ki stoji v vrsti v zadnjem času se množičnih političnih ubojev, se bode vršila v kratkem. Razprava je javna kakor porotne in vse druge obravnave. Vdovo usmrčenega Praprotnika in njene odškodninske zahteve bo zastopal gosp. odvetnik dr. Oblak, obtoženca pa zagovarja gosp. dr. Furlan. O izidu bomo po točali.

Televadno društvo »Sokol« v Trzinu je imelo — kakor se nam poroča z druge strani — dne 11. t. m. veselico v javno telovadbo. Prepoved okrajnega glavarstva v Kranju, da šolski naraščaj ne sme telovaditi, pa deževno in hladno vreme nista obetala posebnega. Prepovedi se je bilo treba udati, telovadbo in veselico pa prestaviti v telovadnico. Kmalu je bila telovadnica pripravljena in okrašena z zelenjem, podobami in diplomami. Medtem so se vremena zjasnila in poglalo je krepko upanje, da bo vse dobro. S popoldanskim vlakom sta se pripeljali telovadni društvi »Sokol« iz Kranja in Radovljice s zastavama. Ob 3. uri popoldne je bila v telovadnici javna telovadba. Telovadili sta dve vrsti Tržičanov na orcdju, telovadile so televadke, bile so proste vaje Kranjcev in Tržičanov, slednjič telovadba Kranjcev na orodju. Vse je bilo v redu in lepo. Po telovadbi je bila veselica, ki je bila tako prijetna in kratkočasna kakor še prav malokatera. Pred odhodom Kranjcev in Radovljčanov je govoril brat dr. Josip Kušar iz Kranja, kako se je Tržič v zadnjih letih narodne preporedil, tako da je sedaj popolnoma slovenskega kova in lica in slavil vse tiste, ki so pripomogli k temu preporedu. Z večernim vlakom sta se odpeljali društvi iz Kranja in Radovljice. Pri tej veselici se je pokazalo, da ima telovadno društvo »Sokol« v Trzinu na strani dobrih prijateljev in zvestih zaveznic. Vse nam je slo na roko, odlikovale pa so se posebno gospe in gospodične. Napekle so toliko slastnega peciva, da se je bilo čuditi njih radodarnosti in naklonjenosti, pri veselici pa so si prizadevale, da bi bil prebitek kolikor mogoče velik. To se jim je tudi posrečilo. Telovadno društvo »Sokol« v Trzinu se zahvaljuje vsem, ki so tako ali tako omogočili, da se je vse tako lepo in denarno dobro obneslo, zlasti onim, ki so pripomagali pri pripravi in posodili stole, mize in druge reči. Najtopleja zahvala pa gre tržičkim gospem in gospodičam. Tržički »Sokol« jih zagotovi svoje hvalečnosti in je ponesen, da jih more šteti med svoje podpornice in zaveznice prosej jih, da mu naklonijo tudi še naprej svojo pomoč in blagohotnost. Na zdar!

Žirovnikov zbor v St. Vidu nad Ljubljano priredi v nedeljo, dne 18. septembra 1910 veselico v prostorih gosp. Franca Šušteršiča, vulgo pri Slepem Janazu v Zupufah. Spored: 1. Gevor. 2. Petje: poje društveni zbor pod vodstvom g. Janaka Žirovnika. 3. Koncertna godba. 4. V maraku zažiganje umetnega ognja. 5. Prosta sabava in ples. Začetek veselice ob 3. uri popoldan. Čisti dobiček se porabi za razširjenje zborove knjižnice,

Prostovoljni darovi se hvaležno sprejemajo. K obilni udeležbi uljudno vabi odbor.

Imenovanje merosodnega predstojnika v Kamniku. Vkljub tolikemu nepotrebnemu pomisleku s strani deželne vlade, je bila končno ta vendar primorana stalno podeliti mesto predstojnika in računovodje merosodnega urada v Kamniku, kot postranski posel gosp. pisarn. oficijantu tamošnjega okrajnega glavarstva Kajetanu Pegačniku. Vlada je prosila takorekoč vse tamošnje aktivne in vpo-kojene uradnike, naj bi blagovolili kateri prevzeti navedeno poslovanje, a kljub temu so vsi višji uradniki to mesto odločno odklonili, in to že iz načela humanitete, ker jim je predobro znano, da bi se s tem odvzela drobtinica poboljška nižjemu uradniku, ki vestno upravlja za skromno odškodnino omenjeni, z ne posebno lahkim delom spojeni edgovorni posel, že nad pol leta. Uverjeni naj bodo visoki gospodje dež. vlade, da imajo tudi pogodbeni uradniki pravico do eksistence, če tudi se jim to indirektno skoro odreja; isti upravljajo pri glavarstvih ne le dela uradnikov do VIII. čin. razreda, temveč so primorani za bagatelno plačo, koje dobivajo od države, žrtvovati, ne glede na uradne ure in nedeljski počitek, večinoma ves svoj prosti čas uradnemu delu. — Če bi se šlo za podelitev tega mesta kakemu c. kr. dvornemu svetniku, ki je hodil v urad celi čas službovanja le časopise prebirat, bi gotovo ne bilo pomisleka! — O sancta iustitia!

Trojčka je povila dne 12. t. m. Ukčeva mati v vasi pod Studorom v Behinju. Mati in trojčki so zdravi.

V Mengliu je umrl endotni stavbenik in posestnik Gregorec.

Prostov. gasilno društvo v Ratečah na Gorenjskem otvori svoj novi Dom gasilcev dne 18. septembra 1910. Spored: 1. Ob dopoldanskih vlakih sprejem gostov, 2. ob 11. uri masa in blagoslovljenje, 3. obhod po vasi, nato razhod, 4. ob 2. uri popoldne vaja domačinov, 5. ob 3. uri ljudska veselica. Kdor se hoče v jesenskem času še enkrat naviditi Gorenjske Švice, tedaj le v Rateče ob vznožje sivega Mangarta in strme Ponče.

Variete Kautsky-Littark. Zadnje dneve tega tedna je predstavljal diplomirani umetnik gospod V. Kautsky s svojim osebjem več predstav v elektrimagiji, zongliranju, ekvilibristiki. Kot nekaj posebnega je nastopila električna dama. Jako ljubki so bili tudi izvrstno dresirani golobi, ki jih je predvajala gospa Alojzija Kautsky. Kakor čujemo priredi gosp. Kautsky danes in jutri predstave v Škofji Loki.

Županom v Prevojah je izvoljen g. Gasper Kotnik s Prevoj, svetovalcem pa gg. Nikolaj Mazuvan na Prevojah in Jože Rus iz St. Vida.

Umrl je v Kamni gorici dne 12. t. m. umirovljeni terezijanski prefekt gospod Peter Novak v 63. letu svoje starosti. Pokojnik je bil vzoren rodoljub; izpolnila se mu je zadnja želja, da v zemlji domači mu truplo leži.

Obrtno posredovanje služb. Deželna vlada kranjska je podelila g. Mariji Lužar v Kranju št. 9 koncesijo za obrtno posredovanje služb in mest za obrtno pomožne delavke in ženske posle.

Za kratek čas. V nekem kraju na Gorenjskem so se lepega popoldne igrali otroci sredi ceste z blatom. Mimo pride domači kaplan in jih vpraša: «Kaj boste pa naredili otroci?» Otroci: «Čerkvico z oltarčkom,» se odrežejo vsi hkratu. Kaplan: «Tako je prav, ljubi moji otroci! Ali boste naredili tudi gospoda?» Otroci: «Tudi, če bo kaj dr. ... ostalo.»

Proti vohunu Barthmannu, bivšemu nadporočniku, se prične na Dunaju obravnava 22. t. m. Barthmann je bil l. 1909. aretiran v Ljubljani in je znan posebno na Bledu in okolici, ker ima za ženo neko tamkajšno Slovenko. Barthmann je bil aretiran lani meseca septembra v Ljubljani. Neki višji častnik ga je namreč zalotil pri nekem fotografu, ko je hotel pustiti razviti več fotografij, ki jih je napravil iz trdnjaviških načrtov. Razpravo proti Barthmannu bo vodil predsednik dunajskega deželnega sodišča dvorni svetnik Feigl. Obtožbo bo zastopal državni pravdnik dr. Schuster. Barthmann je bil že enkrat obsojen v triletno tetko ječo zaradi izsiljevanja nasproti bivšemu načelniku generalnega štaba grofu Becku.

Služba po predplaht ali pasivna rezistenca se vrši na južni železnici. Vzrok je mezdno gibanje. Vsi vlaki imajo velikanske zamude. Oviran je tako osebn kakor tudi tovarni promet.

Za kolero ni na Dunaju zadnje dni nihče obolel, pač pa so oddali v bolnišnico več oseb zaradi driske. — Na Ogrskem so obolele na kolero zopet štiri osebe. — V Rumuniji je umrl na kolero nek Italijan, ki je najbrže našel kolero na nekem laškem parniku.

Vas izgnila. Nad vasjo Abanilla v pokrajini Murcia na Španskem se je utrgala velikanska plast zemlje, ki je popolnoma pokrila pod seboj ležečo vas. Po 30 urnem napornem delu so le nekatere vaščane žive rešili izpod ruševin. Domneva se, da je najmanj 30 mrtvih.

Koliko se izpije na Hrvaškem? Po približni statistiki se popije na Hrvaškem letno za 38 milijonov kron vina, za 10.190.000 kron piva in za 24 milijonov kron finejšega žganja. Samo za žganje

izdajo Hrvati letno toliko, kolikor stane vzdrževanje vseh sol, sodišč in cele vlade na Hrvaškem. Skupno se zapije na Hrvaškem letno 68 milijonov kron.

Zrakoplovstvo na Japonskem Od vojaške strani je dobil svoj čas japonski inženir Jamada nalog, naj napravi vodljiv zrakoplov, kar se mu je tudi posrečilo tako, da prekaša ta zrakoplov vse evropejske. Jamada je šel še dalje in je konstruiral zračni torpedo, kateri bo uničeval sovražne zrakoplove.

Dva otroka se v kovčegu zadušila. V odsotnosti svojih staršev sta zlezla v Devinu nek 9letni deček in njegov 10letni tovariš v velik kovčeg. Pokrov kovčega se je zaprl in dečka nista mogla iz kovčega. Ko je mati domov prišla, sta bila otroka že zadušena. Pežarna bramba je tri ure poskušala dečka oživeti s tem, da jima je dovajala kisik; toda ves trut je bil zastoj.

Najnevarnejša žival na svetu. Neki Amerikanec z imenom Jackson pripoveduje v «American Review of Reviews», da je najnevarnejša žival na svetu naša domača muha. Po njegovem mnenju so najbolj strupene kače, levi in tigri prava nedolžna jagneta. Kakor je izračunal učeni gospod Jackson, nosi muha s seboj 6.600.000 bakterij, ki povzročajo najrazličnejše bolezni, kakor kolero, jetiko, vročinsko bolezen, bolezen v grlu, drisko itd. Jackson trdi, muhe umore štiri milijone ljudi ene generacije.

Demonstracije proti patru Drozdu. V Pragi je došlo 12. t. m. do velike demonstracije proti bivšemu ravnatelju svetovaelavske hranilnice, patru Drozdu, ki je bil poneveril več milijonov hranilnih vlog in sedaj po preteku svoje kazni živi v Pragi. Šel je po mestu, pri čemur sta ga dva mimoidoča spoznala in ga začela zasramovati. Takoj se je nabrlo do 800 ljudi, ki so mu tako grozili, da je moral zbežati v vežo neke hiše. Šele policija ga je oprostila.

Od mrtvih vstal. Na Reki se je splazil neki potepuh brez strehe na dvorišče pogrebnega zavoda, kjer se je vlegel v krsto. Da ga ne bi dramil nočni maraz, se je pokril s smrekovim obličjem in zaspal. V jutro ob zori je pa šel prek dvorišča pekovski učenec in ko je čul smrčanje v krsti, je začel vpiti in klicati ljudi. Speči ponočnjak je slišal hrup in se je probudil. Vstal je, a ko je zapazil mladi pek, da vstaja nekdo iz krste, se ga je polotil tako grozoten strah, da je pobegnil, tresoč se kakor trepetlika.

Brat ustrelil brata. V Bremeu je bil neki vrtnar obsojen radi tatvine v šestmesečno ječo. Glavna obtožilna priča je bil obsojenčev brat. Po končani obravnavi je šel obsojeni vrtnar v stanovanje svojega brata; pomiril matij revolver ter ga takoj ustrelil. Vrtnar je nato še sebi pogнал kroglico v glavo.

Ravnokar je izšel

G. snopčič „Več luči!“

Kako je lep vojaški stan..

obsegajoč 25 črtic iz vojaškega življenja.

Cena 20 vina¹ v.

Dobiva se v naši tiskarni in v / rih knjigarnah.

Št. 1936.

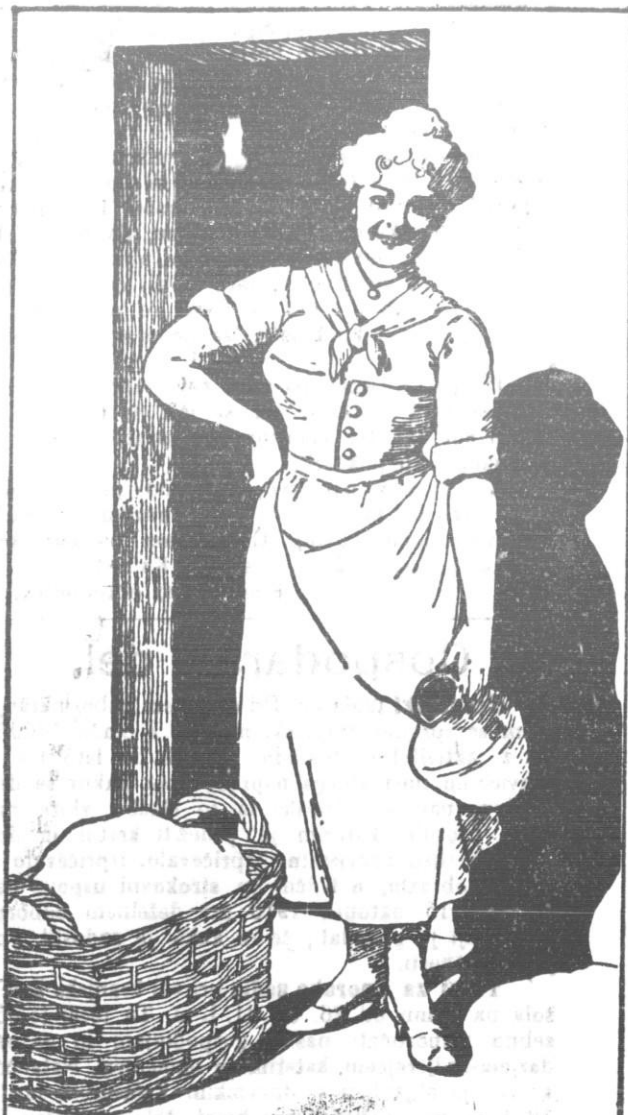
Javna zahvala.

Gospod Frane Omersa, veletržec v Kranju, daroval je o priliki njegovega cesarskega odlikovanja tukajšnjemu gasilnemu društvu in tukajšnjemu občinskemu ubožnemu zakladu vsakemu po 100 K.

Za ta veledušni dar se mu izreka s tem javna zahvala.

Mestno županstvo v Škofji Loki,
dne 15. septembra 1910.

Lonček s. r.

**Mlada in cvetoče,
zdravo in veselo**

nemore ostati nobeno dekle in nobena gospodinja, katere se mora mučiti leta in leta v kuhinji in v gospodinjstvu pri pranju in umivanju s slabim milom. — Pri porabi

**Schicht-ovega
mila**

se varuje roke in doseže hitro, brez truda in napora snežno belo perilo.

Strokovni zdravnik za očne, ušesne, nosne in vratne bolezni

Med. dr. Jos. Pogačnik

ordinira zopet od 11. do 12. ure
dop. in od 2. do pol 4. ure pop.

Ljubljana, Slovenski trg 8.

Naznanilo in priporočilo.

Podpisana slav. občinstvu uljudno naznanjam, da sem prevzela

**kavarno v Zvezdi
v Kranju, Kokriško predmestje.**

Potrudila se bodem slavno občinstvo zadovoljiti med drugim tudi z najboljšim pivom, finimi in pristnimi vini v buteljkah, šampanjcem, finimi likerji in mrzlimi jedil. :: Za mnogobrojni obisk proseč beležim

z odličnim spoštovanjem

Julka Rženičnik.

Ljubljanska kreditna banka v Ljubljani

Delniška glavica K 5.000.000 K.

Stritarjeva ulica šte. 2

Rezervni fond K 450.000.

Podružnice v Splitu, Celovcu, Trstu in Sarajevu.

73 52-28

Sprejema vloge na knjižice in tekoči račun
ter jih obrestuje od dne vloge po čistih

4 1/2 %

Kupuje in prodaja srečke in vrednostne pa-
pirje vseh vrst po dnevnem kursu.

Stanovanje

s tremi sobami in kuhinjo se takoj odda.

Več se izve pri Francu Suhadolniku, Savsko
predmestje šte. 6.

208 2-1

prijatelj moj,

Gre na vsako pot z menoj!

Ker se večkrat ž njim krepčam,

Vedno zdrav želod'c imam!

Najboljše krepčilo želodca!

Sladki in grenki.

Pazite na pristnost!

Posebno na kolodvorih!

Postavno varovano.

V službo se sprejme

210

pisar z lepo pisavo.

Notar Slamberger.

Naznanilo in priporočilo.

Usojam se podpisana naznaniti, da mi je de-
želna vlada v Ljubljani podelila

**koncesijo za obrtno posredo-
vanje sluzb in mest za obrtne
pomožne delavke in ženske
posle.**

Potrudila se bodem, da ustrežem kar najbolje
vsem zahtevam in se v slučaju potrebe kar naj-
topleje priporočam

z odličnim spoštovanjem

Marija Lužar

Kranj šte. 9.

211 2-1

JOS. WEIBL

J. Spreitzerjev naslednik

LJUBLJANA,

Slomškova ulica št. 4.

Stavbeno-umetno in konstrukcijsko inženjirstvo.

Žično omrežje na stroj, ograje na mirodvoru,
obmejno omrežje, večna vrata, balkoni, verande,
stolpne križe, štedilnike i. t. d.

Specijaliteta:

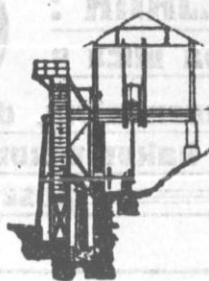
83 52-27

valjični zastori (Rollbalken).

G. Tönnies

v Ljubljani

52-18
133

tovarna za stroje, železo in
kovinolitarna priporoča kot
posebnost žage in vse
stroje za obdelovanje lesa.
Francis-turbine osobito za
žagine naprave zvezane ne-
posredno z vrtilom. Motorje
za bencin in surovo olje,
najcenejša gonilna sila.

Keil-ov lak

najboljši lak za tla iz mehkega lesa

Keil-ova bela prevlaka (glazura) za

umivalne mize 90 v.

Keil-ova pasta za čevlje po 80 v.

189 6-5

ima vedno v zalogi trdka

Keil-ov lak za zlatenje okvirjev 40 v.

Keil-ovo leščilo za pode 90 v.

Keil-ov lak za klobuke v različnih

barvah.

Fran Dolenz v Kranju.

Črnomelj: Anton Zure.

Idrija: Valentin Lapajna.

Komnik: Ed. Hajek.

Kočevje: Franc Loy.

Ljubljana: Leskovic &

Meden.

Novo mesto: I. Pisek.

Postojna: Anton Ditrich.

Radovljica: O. Homann.

Škofja Loka: M. Žigon.

Zagorje: Rih. E. Mihelečič.

**Najbolj varno naložen denar v celom
političnem kranjskem okraju!!**

Mestna hranilnica v Kranju

obrestuje hranilne vloge po

726-19

**Splošni rezervni zaklad
(lastno premoženje) nad
246.000 kron.**

Koncem leta 1909: Stanje hranilnih
vlog nad 4.550.000 kron, posojil na
zemljišča 2.960.000 kron ter po-
sojil občinam 484.000 kron.

Ta najstarejši denarni zavod v
Kranju uraduje na rotovžu vsak
delavnik od 8. do 12. ure dopoldne,
ob smanjih in trčnih dneh pa tudi
od 2. do 4. ure popoldne.

4%

brez odbitka rentnega davka, katerega plačuje hranilnica iz lastnega. Načelo in nedvigljene
vložne obresti pripisuje h kapitalu vsakega pol leta — to je dne 30. junija in dne 31. de-
cembra — ne da bi bilo treba vlagateljem se zglasati radi tega pri hranilnici.

**Za varnost hranilnih vlog jamči poleg lastnega rezervnega
zaklada mestna občina Kranj z vsem svojim premoženjem
in z vso svojo davčno močjo. Da so hranilne vloge res varne,
priča zlasti to, da vlagajo v to hranilnico tudi sodišča denar
mladoletnih otrok in varovancev ter župnišča cerkveni denar.**

Hranilnica posoja na zemljišča po 5% na leto in na amortizacije v 36 letih, tako da na
primer dolžnik v teku 36 let popolnoma poplača posojilo 100 kron z obrestmi vred, ako
plačuje vsakega pol leta po 3 krone.

**Sprejemajo se tudi vložne knjižice drugih hranilnic in posojilnic kot
gotov denar. ne da bi se prekinilo obrestovanje.**

Hranilne vloge

se obrestujejo po 5 odstotkov. Izdaja hranilnih znamk.

Avstr. hranilna, kreditna in stavbena družba

reg. zadruga z om. poročtvom.

Centrala Dunaj, 8. Theobaldgasse 4. — Uradna kontrola.

Domače hranilnice

se dobe zastonj. 103 52—23

Loterijska srečka dne 10. septembra t. l.
Trst 49 72 43 47 86

Listnica uredništva.

Gosp. Josip Ažman, nadučitelj na Breznici. Potrjujemo s tem, da niste z dopisom iz Breznice v »Gorenju« z dne 10. t. m. v prav nikaki dotiki.

199 **Proda se** 3—3

na Dolenjskem zaradi ostarelosti 50 let obstoječa trgovina z mešanim blagom, katere ima mnogo stalnih odjemalcev. Hiša je enonadstropna in spada zraven gospodarsko poslovanje in krasen vrt.

Izgubil se je

mlad pes

(Fox terrier)

213

ki sluši na ime »Čuj«. — Najditelj naj ga odda proti nagradi v gostilni pri »Bekselnu«.

Zagrebski
Franck
kot lovarniško znamko
priporočujemo kot priznani najboljši pridaček za kavo!

Konc. zobarski atelje

ni več v Kranju

od sedaj nadalje samo v

Ljubljani Stritarjeva
ulica 7.
44 52—37

Konc. zobotehnični atelje

O. Seydl

: LJUBLJANA :
Prešernova ulica 9

Gričar & Mejač

: LJUBLJANA :
Prešernova ulica 9

uljudno naznanjata, da je zaloga za jesensko sezono tako v oblekah za gospode in dečke, kakor v konfekciji za dame popolna in se priporočata za pravo obilen poset, zagotavljajoč točno in solidno postrežbo.

209 6—1

Le po knjigi

ki jo je izdala Prva kranjska tovarna tiskarstva in tiskalnice v Ilirski Bistoli, zamoreš pravilno pripravljati Pakete. Zahvala jo, priloži se ti zastonj! 72 3—1

Nikoli več!

ne menjam z mojim milom, odkar imam v rabi Bergmannove »Steckenpferd«-li-ljino mlačno milo (Znamka »Steckenpferd«) od tvrdke Bergmann in Ko., Tešin ob L., ker je edino to milo najbolj učinkujoče vseh medicinskih mil proti solčnim pegam, kakor tudi v dosegu lepega, mehkega in nežnega tainta. Komad po 80 vin. se dobi po vseh lekarnah, drogerijah in trgovinah s parfimerijami i. t. d.

55 40—32

Matija Ažman mizar : Kranj 123

nasproti klobučarja Ovčjaka

naznanja slavnemu občinstvu, da je prevzel obrt Mihaela Pantarja v Kranju

za izdelovanje mrtvaških krst

ker je bila hiša onega prodana.

92 6—25

Krste se dobe vsakovrstne in po najnižjih cenah.

Mestna hranilnica v Radovljici

je prvi najvarnejši in največji zavod za nalaganje denarja v pol. okr. Radovljica na Gorenjskem

Mestna hranilnica v Radovljici obrestuje vse hranilne vloge po 4¼ od sto. Vse narasle in nedvignjene obresti pripisuje dvakrat na leto h kapitalu, in sicer 30. rožnika in 31. grudna, ne da bi bilo treba to zahtevati. Rentni davek od teh obresti plačuje mestna hranilnica sama, tako da dobi vsak vložnik 4 K 25 v od sto čistih obresti in poleg tega še dvakratne obrestne obresti na leo. Za vse vloge in njih obrestovanje jamči v smislu od c. kr. deželne vlade za Kranjske v imenu c. kr. ministrstva notranjih zadev — potrjenih pravil mesto Radovljica z vsem svojim premoženjem in svojo davčno močjo — in poleg tega hranilnica s svojim premoženjem in svojim rezervnim zakladom, kateri znaša sedaj nad 200.000 K. :: Mestna hranilnica v Radovljici daje največjo varnost za hranilne vloge med vsemi drugimi denarnimi zavodi v polit. okraju Radovljica. Zato nalagajo c. kr. sodnije in drugi c. kr. uradi vse vloge od nedoletnih otrok in druge denarje le pri tej mestni hranilnici. — Kdor želi iz drugega denarnega zavoda prenesti denar v Mestno hranilnico v Radovljici, izroči naj ji le vložno knjižico, da se obrestovanje ne pretrga, dvig preskrbi hranilnica sama. Kdor želi pri Mestni hranilnici v Radovljici nalagati denar po pošti brezplačno, zahteva naj pri hranilnici poštno položnico, katere so vsakemu na razpolago. — Posojila na zemljišča dovoljuje proti 5% obrestovanju na amortizacijsko dobo, katero si lahko vsak dolžnik sam določi, namreč proti vračilu na 14, 16½, 19½, 25 ali 36 let, izjemoma tudi na 50 let. Tako vračilo je za vsakega dolžnika zelo ugodno, ker poplača napravljeni dolg z malimi odplačili mimogrede z obrestmi. Kdor si izposodi drugod recimo 300 K s 6% obrestmi, plača zanje v 36 letih 648 K golih obresti, ostane toraj še vedno 300 K dolžan. Dolžnik mestne hranilnice v Radovljici se pa dolga docela iznebi, da si plača v celoti dobi še za 97 v manj. Nadalje dovoljuje tudi posojila na me-nice in proti zastavi vrednostnih papirjev. Tudi za posojila je Mestna hranilnica v Radovljici prvi zavod v polit. okraju Radovljica. Kdor želi najeti posojilo ali dobiti kaka druga pojasnila, zglasi naj se v hranilnični pisarni nasproti c. kr. okrajne sodnije, kjer se uraduje vsak dan od pol 9. do 12. ure dopoldne in od pol 3. do 5. ure popoldne razen v nedeljah in praznikih.

Ravnateljstvo Mestne hranilnice v Radovljici.

SINGER
šivalni stroji
za vse le mogoče šivalne namene.
Dobe se v vseh naših prodajalnah.
SINGER Co., akcijska družba
šivalnih strojev. 85 42-27

Podružnice povsod. Podružnice povsod.
Kranj št. 53, nasproti c. kr. pošte.

113 18-10

Popravila šivalnih strojev
se izvršujejo v naši delavnici točno in stvarno.

SINGER Co.,
deln. družba šiv. strojev.
Največja in najstarejša trgovina s šivalnimi stroji v Avstriji.
Kranj, Glavni trg 53.

Najboljši češki nakupni vir.

Ceno posteljno perje!

1 kg sivoga dobrega pulenega 2 K, boljšega 2 K 40 h; p. ima polbelega 2 K 80; belega 4 K; belega, puhanega 1 K 10 h; 1 kg velefinnega snežnobelega puljenega 6 K 40 h, 8 K; 1 kg puha, sivoga 6 K, 7 K; belega 5 finega 10 K; najfinejši prsni puh 12 K. Kdor vzame 5 kg, dobi franko.

Izgotovljene postelje

iz gostonitega, rdečega, modrega, belega ali rmenega nankinga, pernice, 180 cm dolga, 120 cm široka, z dvema zglatnikoma, vsak 80 cm dolg, 60 cm širok, napolnjen z novim, sivim, jako stanovitnim puhastim posteljnim perjem 16 K; napolnjen puh 20 K; puh 24 K; same pernice po 10 K, 12 K, 14 K, 16 K; zglatnice 8 K, 8 K 50, 4 K; pernice, 200 cm dolge, 140 cm široke, 13 K, 14 K 70 h, 17 K 80 h, 21 K; zglatnice 90 cm dolge, 70 cm široke 4 K 50 h, 5 K 20 h, 5 K 70; spodnje pernice iz mo-nega, črtanega gradla 180 cm dolge, 116 cm široke 12 K 80 h, 14 K 80 h.

Razpošiljanje po povzetju od 12 K naprej franko. Dovoljena je zamena. Za neugajajoče se denar povrne.

S. Benisch, Dešenice št. 821, Češko.

Obsežni ceniki zastoj in franko. 192 50-4

10 kron dnevno! 198 10-3

Lahek zaslužek za vsakega v mestu in na deželi, tudi v majhnih krajih. Pošljite Vaš naslov po dopisnici na trdiko Jakob König, Dunaj VII./3. Poštni urad 63.

Šivalni stroji in kolesa

Tovarniška zaloga 49 52-32

Iv. Jax-a v Ljubljani

Dunajska cesta 17

priporoča svoje najbolj priznane

šiv. stroje in kolesa

Ceniki na zahtevanje zastoj.

Električna gonilna sila.

Tovarna oljnatih barv, laka in firneža

Brata Eberl

črkoslikarja, lakirarja, stavbena in pohištvena pleskarja

Ljubljana Miklošičeve ulice 6, nasproti hot. 'Union'

Ustanovljeno 1842. Telefon 154.

52-2

205 52-2

**: Edini :
zobozdravniški :
tehniški : atelje
v Kranju dr. Eduard
Globočnik
v isti hiši, kjer je lekarna.**

Umetni zobje se izgotove v enem dnevu, popravila v nekoliko urah, začasna popravila takoj. Atelje se je otvoril 15. septembra 1908. Vsa zobotehniška dela izvršuje izkušen zobotehnik, ki je moj sodelavec že izpočetka in ki v tem poslu ostane tudi še nadalje. Tako mi je mogoče cenjenemu občinstvu garantirati za dovršeno delo. Atelje je opremljen z najmodernejšimi in najrazličnejšimi potrebščinami in pripomočki. Ordinacije vsak dan, tudi ob nedeljah.

Josip Pogačnik v Radovljici
krojaški mojster

Odlikovan 1909 na razstavah v Londonu in v Parizu sprvim darilom: častno diplomo, velikim zlatim častnim križcem in veliko zlato kolajno.

priporoča cenjenemu občinstvu

svojo delavnico v izdelovanje vseh vrst oblek za gospode, uradniških uniform, salonskih, turistovskih in loyskih oblek ter ogrinjal.

Vedno bogata zaloga angleškega, francoskega in brnskega suknja. — Naročila se izvršujejo po najnovejšem kroju točno in ceno ter se sprejemajo popravila.

Specijalist v izdelovanju frakov in salonskih suknj.

Zajamčena je vestna izvršitev naročenega dela natančno po meri in izbranem kroju ter po želji naročnika. — Kdor si želi nabaviti elegantne, fine, obenem trpežne in vsem zahtevam ustrezajoče obleke, naroči si jih naj pri tej trdki in postal bo stalen naročnik. 82 52-28

Vina

štajerska, dolenska,
goriška, vipavska,
istrijska, dalmatinska,
jamčeno pristna

ponuja po skrajno nizkih cenah

zadruga

282 52-42

Agro-Merkur

r. z. z o. z. v Ljubljani.

Martinova oesta 20

Postajališče električne cestne

R. Lang

Martinova oesta 20

železnice pri šentpeterski cerkvi. 180-8

LJUBLJANA Zalagatelj društva c. kr. avstr. drž. uradnikov

Bogata zaloga pohištva vsake vrste v vseh cenah. Ogledala, slike v vseh velikostih.

Popolna oprava za vile. Špejaliteta: Gostilniški stoli.

Pohištvo iz železa, otroške postelje in vozički po vsaki ceni.

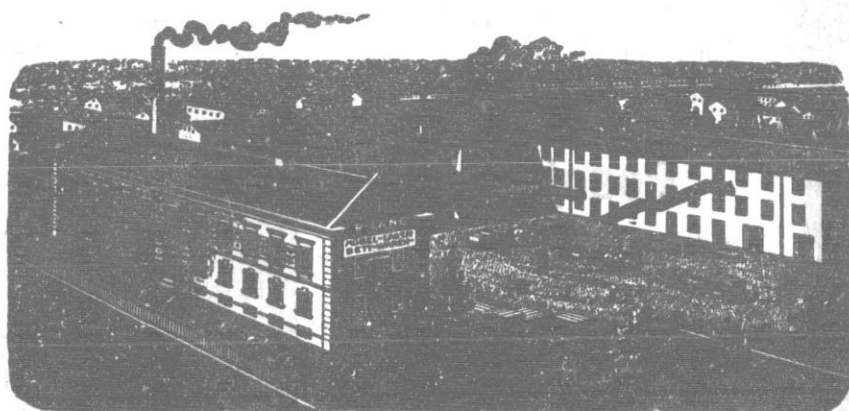
Modrool iz žitnega telega omrežja, afričanske trave ali žime, prve vrste vedno v zalogi.

Za spalnico sobo od 180 gld. naprej. Divan z okraski.

Oprave za jedilno sobo, salone, pred-sobo, cele garniture.

Za vodo; postelja, nočna omarica, o-mivalna miza, obelajnik, miza, stensko ogledalo.

Špejaliteta v no-vestilnih balah. Veliki prostori, pri-tilično in v l. nad-stropju. Čudovito poceni za hotele, vile in za istovrsta 52 gld.

Kamnoseški izdelki iz marmorja za cerkvene in pohištvene oprave, spominki iz marmorja, granita ali sijenita, apno živo in ugašeno se dobi pri

Alojziju Vodniku Ljubljana
Kolodvorska
kamenarskem mojstru = ulica =

5500
notarsko over. izpričeval zdravnikov in
privatnikov dokazuje, da odstranjujejo

Kaiserjeve 58 24-22
prsne karamele
s tremi jelkami

kašelj

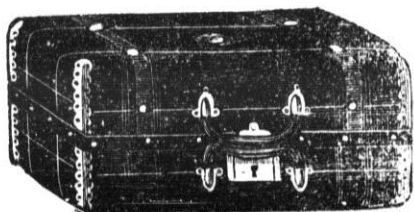
hripavost, zasliženost, katar,
krčeviti in hripavi kašelj najbolje.
Zavoj 20 in 40 vin. :: Doza 60 vin.
Dobi se v lekarni v Trzinu.

Anton Adamič KRANJ :: Glavni trg.

Glavna zaloga: nasproti lekarni.
Podružnica: zraven župne cerkve.

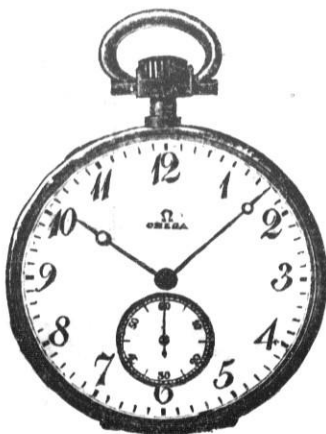
176 13-8

svoje bogate založene trgovine galante-
rijskega, norimberškega modnega blaga,
šolskih potrebščin, papirja, igrač in raznih
pokrival. :: Predtiskarija!

Tovarniška
zaloga
otročjih vo-
zičkov in
kovčkov.

Cene radi pomanjkanja prostorov zelo ugodne!
Ne mudite prilike! Na debelo in drobno!

191 52-4

Največja trgovina na Gorenjskem.

Rudolf Rus
urar v Kranju

Največja zaloga ur, zlatnine in
srebrnine. Cenki poštnine prosti.
Pozor!

Zaloga gramofonov najnovejšega
sistema. :: Plošče najlepših slo-
venskih komadov.

Ustanovljeno leta 1885.

Glinaste peči 147 52-13

štedilnike, banje za kopeli, kakor tudi
kipe, vaze in druge glinaste izdelke v
vseh barvah, trpežne in cene priporoča

August Drelse

prva in največja tovarna peči in
glinastih izdelkov v Ljubljani.

Čitajte in priporočajte!

„Več luči!“

Poljudna zbirka potrebnih, poučnih,
zabavnih in aktualnih spisov za
slovensko ljudstvo. Izhaja perio-
dično, najmanj štirikrat na leto.

1. snopič: Cerkevne pristojbine ali štolnina
z dodatkom Kako se določa kongrua?
2. snopič: Kako naj sina oprostim vojaščine in
druge važnejše določbe glede vojaške
dolžnosti.
3. snopič: HALLEYJEV KOMET (REPATICA)
4. snopič: Bira, kongrua in cerkevna konkurenca
5. snopič: Štiri črtice, namreč Nekaj iz življenja
fajmoštra Božidarja Kozamernika. —
Kako dolg rep je imel pes svetopisem-
skega Tobije. — V nebesih. — Konec
sveta in sedež za „nebeško kraljestvo“
6. snopič: KAKO JE LEP VOJAŠKI STAN...

Cena 20 vinarjev.

Dobiva se v založni tiskarni Iv. Pr. Lampret v
Kranju ter v knjigarnah in trafikah.

POSOJILNICA V RADOVLJICI

registrovana zadruga z omejenim poroštvom

s podružnico na Jesenicah

sprejema hranilne vloge od vsakega in jih obrestuje po

4 1/2 %

Rezervna zaklada
iznosa:

K 100.623.40

brez odbitka rentnega
davka. Hranilne knjižice
se sprejemajo kot gotov
denar, ne da bi se pre-
trgalo obrestovanje.

Posojila

se dajejo na vknjižbe brez
amortizacije po 5 1/4 % ali
z 1 % amortizacijo, na me-
nice pa po 6 % :: Eskomp-
tirajo se tudi trgovske
menice.

181 52-7

Denarni promet
v letu 1908:

K 4.000.000

Posojilnica sprejme tudi
vsak drug načrt amorti-
zacijskega dolga.

Urađuje se v centrali in
v podružnici

vsak dan
od 8.—12. ure dopoldne
in od

2.—6. ure pop. izvzemši
nedelje in praznike.

Poštno-branilnični račun
centrale št. 45.867.

Podružnice na Jesenicah
št. 75.299.

